Nr. 110 (15.189).
Ч. 110 (15.189).

Lwów, wtorek 16. maja 1939.
Львів, вівторок 16. травня 1939.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Rok LX.
Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція и Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10 II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Італія та Німеччина — нерозривна цілість.

ВЕЛИКА ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ В ТОРІНО.

ТОРІНО, ПАТ. Зміст промови Мусолінія на основі телеграми агенції Стефані. В неділю 14. ц. м. вполудне Мусоліні виголосив прому до 120 тисяч мешканців м. Торіно такого змісту:

Пригадуєте собі — заявив Мусоліні — останні слова моеї промови, що я її виголосив в Торіно перед сімома роками. ТОДІ Я ГОВОРИВ: МАШЕРУВАТИ І ТВОРИТИ, А ЯКЩО ВИЯВИТЬСЯ НЕОБХІДНИМ — БОРОТИСЬ І ПЕРЕМАГАТИ. Питаю вас тепер, чи італійський нарід був вірний цим гаслам? (оклики маси: так). Дійсно. Італійський нарід машерував і творив, боровся і перемагав. Боровся і перемагав в боях в Африці з противником, про якого найславніші знавці військових справ гарантували, що є непереможним.

Чуєте? Ці знавці гарантують тепер вічну грівкість деяких гарантій. Італійський нарід переміг у боротьбі з коаліцією держав, що приступили до санкцій; з коаліцією, що її змонтувала та Ліга Націй, що спочиває нині безвладна, похоронена без жалю в тому великому мармуровому мавзолею, що його збудували для неї над Леманом. Італійський нарід боровся і переміг в Еспанії поруч геройської піхоти ген. Франка проти демо-большевицької коаліції, що її в боротьбі буквально розторощено. ОСЬ СИНТЕЗА ЦИХ СІМОХ РОКІВ: ЗДОБУТТЯ ІМПЕРІЇ, ПРИЛУЧЕННЯ КОРОЛІВСТВА АЛЬБАНІЇ ДО ІТАЛІЇ І ЗРІСТ НАШОЇ МОГУЧОСТИ В УСІХ ДІЛЯНКАХ.

У ХВИЛИНІ, КОЛИ ДО ВАС ГОВОРЮ МІЛІОНИ, А МОЖЕ СОТНІ МІЛІОНІВ ЛЮДЕЙ В УСІХ ЗАКУТИНАХ СВІТА, СТАВЛЯТЬ СОБІ ПИТАННЯ ПІДЛЯГАЮЧИ НАСТРОЯМ ОПТИМІЗМУ АБО ПЕСИМІЗМУ: ЧИ ЗМАГАЄМО ДО МИРУ ЧИ ТЕЖ ДО ВІЙНИ? ЦЕ ПИТАННЯ ВАЖЛИВЕ ДЛЯ ЦІЛОГО СВІТА, АЛЕ ПЕРЕДОВСІМ ДЛЯ ТИХ, ЯКІ В ТЕПЕРІШНІЙ ХВИЛИНІ ВЗЯЛИ НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РІШЕННЯ. НА ЦЕ ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЮ: БЕЗСТОРОННЯ І ТВЕРЕЗА ОЦІНКА ПОЛОЖЕННЯ ПОЗВОЛЯЄ СТВЕРДИТИ, ЩО ТЕПЕР НЕМА В ЕВРОПІ ТАКИХ ОБШИРНИХ І ТАКИХ ГОСТРИХ ПРОБЛЕМ, ЩО ОПРАВДУВАЛИ Б ВІЙНУ, ЩО З ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ СТАЛАСЬ БИ В ЛЬОГІЧНІМ ХОДІ ПОДІЙ СВІТОВОЮ ВІЙНОЮ. В ЕВРОПЕЙСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ ІСТНУЮТЬ ВУЗЛИ, ДЛЯ РОЗВЯЗКИ ЯКИХ МАБУТЬ НЕ ТРЕБА ВІДКЛИКУВАТИСЯ ДО МЕЧА. ОДНАЧЕ НЕОБХІДНО, ЩОБ ЦІ ВУЗЛИ РАЗ НА ЗАВЖДИ ПЕРЕТЯТО, БО ДЕКОЛИ ТВЕРДА ДІЙСНІСТЬ КРАЩА ВІД ДОВГОТРЕВАЛОЇ НЕПЕВНОСТИ. ЦЕ ПОГЛЯД НЕ ЛИШЕ ІТАЛІЇ, АЛЕ ТАКОЖ НІМЕЧЧИНИ, ОТЖЕ ПОГЛЯД ОСИ.

Вісь Рим—Берлін полягала довгі роки на рівнобіжній акції двох устроїв і двох революцій. НАСЛІДКОМ ДОГОВОРУ В МІЛЯНО І ВІЙСЬКОВОГО ДОГОВОРУ, ЩО БУДЕ ПІДПИСАНИЙ ЩЕ ЦЬОГО МІСЯЦЯ В БЕРЛІНІ — БУДЕ НЕРОЗДІЛЬНОЮ СПІЛЬНОТОЮ ДВОХ ДЕРЖАВ І ДВОХ НАРОДІВ. Ті, які добачували шоденя крізь побільшаюче шкло здогадні риси на осі, тепер заклопотані і принижені. Нехай ніхто не пробує піддаватися смішним оманам і нехай ніхто не вживає поверховної казуїстики, бо доктрина фашизму ясна, а моя воля незломна. Так як дотепер і навіть більше між дотепер будемо разом з німцями, щоб засвідчити справедливий мир, що є глибоким бажанням усіх народів. Полемістів великих демократій прошу, щоб видали осуд, можливо справедливий, про це становище. БАЖАЄМО МИРУ НЕ ТОМУ, ЩО НАШЕ ВНУТРІШНЄ ПОЛОЖЕННЯ, ЯК ВІДОМО, КАТАСТРОФАЛЬНЕ (маса реагує окликами на іронічні слова промовця). ВІД 18 РОКІВ НАШІ ПРОТИВНИКИ ЖДУТЬ ДАРЕМНО ЦІЄЇ ОСЛАВЛЕНОЇ КАТАСТРОФИ І ДОВГО ЩЕ БУДУТЬ ЇЇ ЖДАТИ. Не кермує теж нами фізичний страх ПЕРЕД ВІЙНОЮ. ЦЕ ПОЧУТТЯ НАМ ЗОВСІМ ЧУЖЕ. Тому теж в елюкубраціях деяких поверхових стратеґів зпоза близького кордону говориться про легкий прохід у долину ріки По. Одначе часи Франца І. і Карла VIII. минули безповоротно. Така війна вже неможлива. Чужі наїздники від Талямони до Форново не були в Італії щасливі навіть тоді, коли за ланцюгом Альп не було, як нині, могутнього, суцільного 45-міліонового народу.

Мешканці Пiємонту! У славній історії ваших воєн багато памятних подій, які доказують, що прохід в ролі володарів по італійській землі не є гігієнічний. Одначе тут слід поставити собі питання: чи щирому бажанню миру тотальних держав відповідає так щире бажання миру великих демократій? (оклик маси: ні). Це ви відповіли. Якщо йде про мене, обмежуся до заяви, що в теперішньому стані можна про це сумніватися.

В останніх часах мапа трьох континентів змінена. Одначе треба завважити, що ні Японія, ні Німеччина, ні Італія не захопили ні одного квадратового метра землі ні теж ніодного мешканця зпід суверенности великих демократій. Отже чим можна вияснити цю скаженину. Невже великі демократії хотіли б нам говорити, що тут входять у гру моральні скрупули? Чи не знаємо докладно метод, при допомозі яких створені їх імперії і метод, яких уживають, щоб їх утримати? Не йде про справу територій, але про зовсім щось іншого. У Версаю створено систему револьверів, спрямованих проти Німеччини та Італії. Ця система невідкличнo заломилася. Тепер роблять заходи, щоб цю систему заступити ґарантіями менше або більше пошукуваними, менше або більше односторонніми. Що великі демократії не віддані щиро справі миру, про це доказує незбитий факт, що вони вже почали війну. ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІЇ ОБМАНЮЮТЬ СЕБЕ, ЩО ЗУМІЮТЬ НАС ОСЛАБИТИ, АЛЕ ЦЕ ЛИШЕ ОМАНА. ВІЙНУ ВИГРАЄТЬСЯ НЕ ЛИШЕ ЗОЛОТОМ. БІЛЬШЕ ЗНАЧІННЯ НІЖ ЗОЛОТО МАЄ ВОЛЯ, А ЩЕ БІЛЬШЕ ВІДВАГА. МОГУТНІЙ БЛЬОК 150 МІЛІОНІВ ЛЮДЕЙ, ЩО ШВИДКО РОЗРОСТАЄТЬСЯ І СЯГАЄ ВІД БАЛТІЙСЬКОГО МОРЯ ДО ІНДІЙСЬКОГО ОКЕАНУ, НЕ ДОЗВОЛИТЬ ЗЛОМИТИ СЕБЕ. КОЖНИЙ НАСТУП БУДЕ ДАРЕМНИЙ, БО БУДЕ ВІДБИТИЙ ЗІ ЩЕ БІЛЬШОЮ РІШУЧІСТЮ. ПО РЕВОЛЬВЕРОВІЙ СИСТЕМІ ЗАЛОМИТЬСЯ ТЕЖ СИСТЕМА ҐАРАНТІЙ.

Я мусів вам це заявити, бо це не в фашистівськім стилі викликувати надмірні надії або омани, що розчаровують. Сильний нарід, такий, яким є італійський нарід, любить правду і дійсність. Тому буде для вас ясним, чому збросмося постійно і щораз сильніше, щоб можна було охоронити наш мир і відбити в кожній хвилині кожну агресію, що нам загрожує.

Опісля Мусоліні обговорив внутрішні справи і підкреслив, що „італійський нарід і фашистівський устрій творять нероздільну цілість".

Мін. Каспшицький виїхав до Парижа

ВАРШАВА, ПАТ. МІНІСТР ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ ГЕН. ТАДЕЙ КАСПШИЦЬКИЙ ВИЇХАВ 14. Ц. М. В НЕОФІЦІЙНОМУ ХАРАКТЕРІ У ВІЙСЬКОВИХ СПРАВАХ ДО ПАРИЖА.

Відгомін промови Мусолінія в Парижі.

Париж, ПАТ. Паризькі політичні кола приняли промову Мусолінія спокійно. Преса не робить з виступу шефа італійського уряду політичної сензації. Промову Мусолінія поміщує преса на дальших місцях і підкреслює, що ця промова є поміркована формою і змістом. Преса звертає спеціяльну увагу на запевнення Мусолінія, що Німеччина та Італія бажають мира. Це запевнення приняли в Парижі з вдоволенням до відома.

Париж, ПАТ. Паризька пополуднева преса звертає в наголовках увагу на два місця з промови Мусолінія: в Европі нема ніякої проблеми, що могла б оправдати війну; Мусоліні домагається одночасно мира і справедливости, але не каже про яку йде справедливість. Якщо відкликатися до коментарів підчас промови — пише „Парі Суар" — то слід підкреслити, що юрба кричала: „Туніс, Корсика, Ніца". „Тан" у вступній статті зазначує: Мусоліні заявив що не зважаючи на напружене міжнароднє положення, нема нічого такого, що могло б оправдати війну. Якщоб це був вислів щирої волі, в що хочемо вірити — пише „Тан" — то в кожному випадку Рим і Берлін мусять признати, що організація оборонної системи у Сх. Европі є таким самим далекосяглим вкладом у будову мира, яким на думку Мусолінія і Гітлера є военний італійсько - німецький союз.

В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, ПАТ. Промову Мусолінія прийняли тут з вдоволенням. На всі місця промови у справі Німеччини звертають спеціяльну увагу. З ПРОМОВИ ВИТЯГАЮТЬ ВИСНОВОК, ЩО ЖИТТЄВІ ІНТЕРЕСИ ІТАЛІЇ Є НЕРОЗРИВНО ЗВЯЗАНІ З ІНТЕРЕСАМИ НІМЕЧЧИНИ.

Деяке розчарування здається викликує факт, що Мусоліні не засував ближче італійсько - німецького договору. Промові Мусолінія, який висловився за „справедливим миром в Европі" преса протиставить останні виступи експонентів західних демократій, в яких можна запримітити повну відсутність зрозуміння для справ, що стали життєвими для Німеччини та Італії.

В ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Промова Мусолінія не викликала в Льондоні більшого враження. Міродатні чинники не оцінюють цієї промови неґативно і признають, що Мусоліні в першій своїй частині промови був настроєний мирно і розмірно поміркований. В ЛЬОНДОНІ ПРИНЯЛИ З ВДОВОЛЕННЯМ ЗАЯВУ МУСОЛІНІЯ, ЩО НЕМА В ЕВРОПІ ТАКОЇ СПРАВИ, ЗА ЯКУ НЕОБХІДНО БУЛО Б ВЕСТИ ВІЙНУ.

З Москвою чи без неї?

Львів, 8. травня 1939.

Добра конюнктура, яка повстала для Совітів після перелому у підході західних великодержав до Німеччини у звязку з вмаршом німецьких військ до Праги, — прокинула в усьому світі приспане вже зацікавлення совітськими справами. Переговори англійських і французьких державних діячів із акредитованими в Льондоні та Парижі совітськими амбасадорами викликали поголоски просто про відродження передвоєнного союзу, відомого під назвою „трипорозуміння". З другого боку остання прилюдна промова Сталіна з атаками саме на західні демократичні великодержави, як на воєнних нацькувачів, поруч із останньою промовою Гітлера, в якій не було ні одного слова під адресою Совітів (ані одного доброго слова, але теж ані одного злого!) — була водою на млин пророків, які і нині не виключають повороту Німеччини до політики Бісмарка, воскресшої у рапальському договорі веймарської республики. Два тоталізми — мовляв — завжди можуть знайти спільну плятформу, тим більше, коли спільним їхнім актуальним ворогом стає озброєна демократія...

Димісія Літвінова ще більше зактуалізувала совітську тематику у світовій пресі та серед широких верств ріжнонаціональних громадянств. Чи Совіти належатимуть до франко-англійського чи німецько-італійського бльоку? Чи залишаться осторонь обох бльоків? Яке буде їх становище у найближчій війні? Чи їхня нинішня „невтральність" це тільки блеф, обрахований на дуже короткий термін (до першої великої битви), чи може вони дійсно чекатимуть аж до кінця війни, щоб щойно тоді виступити на арену?!

Цікаво, що при всіх тих міркуваннях сірих їдачів хліба найменше місця займають нинішні ідеольогічні ріжниці, які ділять світ, ідеольогічні течії, які такі прикметні для всього післявоєнного часу. Люди завжди міркують старими категоріями думки: для них завжди доктрина — це тільки прикраса, — ідея — це орнамент, декорація, яку нарід і держава можуть змінювати залежно від обставин, від тактичної гри. Люди завжди думають, що в основі організації націй лежить виключно тільки той матеріялістичний світогляд, який сформульований у понятті державної рації, для якої байдуже: „з ким" та „як". Очевидно, тези Макіявелія зберігають надалі свою вартість, надалі обовязує правда „святого еґоїзму". А проте світ не стоїть на місці: держави й народи провадили вже війни за релігію, провадили їх за інтереси династій, — нема ніяких даних, щоб легковажно ставитись до суспільно-ідеольогічних переворотів, які не тільки змінили внутрішній устрій кількох великодержав, але і психіку та спосіб думання мас, разом із методикою і внутрішнього правління і диплькоматії проводних кол. Люди забувають, що у фашистів, націонал-соціялістів та комуністів є ортодокси, які на всі проблеми свого особитого життя, життя свого народу і своєї держави глядять крізь призму партійної доктрини та для яких партійна доктрина це ніяка забавка. Тому дуже обережно треба ставитись до всіх тих комбінацій, які не беруть зовсім під увагу ідеольогічних засновків, що досі обовязували тоталістичні держави в їхній закордоно-політичній практиці.

Річ тепер у тім, чи Совіти бажані, як партнер для демократичних великодержав і чи воно йде по лінії совітських інтересів. Знаємо хочби з дискусії на сторінках французької та англійської преси, що в обох тих громадянствах істнують два табори, які палко себе взаємно поборюють: прихильники та противники співпраці в Совітами. Для одних устрій та ідеольогія Совітів байдужні — важна тільки держава, як союзник у війні проти німців. Очевидно: важне теж питання, чи для Англії небезпечнішими видаються російські большевики, чи італійці і німці? Хто більш загрозливий для британського стану посідання, для імперіяльного засягу впливів Льондону — імперіяльні амбіції Італії та шукання „простору і землі" німцями, чи старо-російський, нині совітський імперіялізм, получений з „вселюдською" комуністичною ідеєю? Правда, нині прийнявся у світі погляд, що комунізм втратив свою розгонову силу, що його динамізм не той, яким був тому 20 літ, та що тому нема чого страшити ним народи й держави, які стали відпорними на нього і вміють боронити перед ним себе та підчинені собі кольоніяльні землі. Чимало людей у широкому світі думає про Совіти так, як більшість поляків: що це та сама Росія, яка була і раніш, тільки багато слабша і тому й — вигідніша. Однак є і такі, для яких боротьба з комунізмом — це питання „бути — не — бути" всієї християнської культури та всього світового ладу. Сьогодні нема вже ніякого сумніву, що **острах перед вибухом комунізму у Німеччині** після тієї її програної, про яку мріють саме прихильники політики окруження Німеччини та приєднання до того протинімецького бльоку Совітів, — той острах є одним із найголовніших гамульців, що зупинюють їх, як організаторів війни. Той сам страх перед большевизмом у середній Европі, звідки вже він міг би обхопити всіх безпосередніх і дальших сусідів, — є водою на млин концепції — залишити німцям вільну руку їхній акції на совітському сході, єдиному, який може дати їм і простір і землю, який може увязнити їхню енерґію та одночасно позбавити світ марева комуни.

Очевидно, одні мріють про те, щоб фашизм і комунізм взаємно виснажились у найбільш кровавій різні всіх часів, та, вірять, що після тієї розправи прийде час на розквіт правдивої, сильної і творчої демократії. Інші проповідують гітлерівському походові на Москву чи на Україну долю наполеонської чи шведської армії. Одні легковажать собі вартість совітської збройної сили, вважаючи її блефом, головно з уваги на зруйнований транспорт та апровізаційні можливости, інші знову предсказують, що сила червоної армії де-де більша, ніж знають про неї на Заході. Не дурно сьогодні що-другий громадянин у світі або дипльомат або стратеґ! Але в найбільш навіть поверховному каварняному політиканстві видні подібні елементи до тих, що діють у міжнародніх політичних верхівках: **перехрещується безліч спірних інтересів та безліч міркувань і концепцій, з яких кожна має свою льоґіку.** Яка складна справа активної участи Совітів у концерті сучасних держав — бачимо найкраще на становищі Польщі: офіціяльне становище польського уряду виключає всякий такий союз, який дозволяв би на присутність червоних військ в якомунебудь характері на території польської держави, — польські ендеки, частина польського демократичного табору та преса, в якій працюють жиди, виразно бажають собі можливо найбільшого зближення з Совітами, бачучи у них з уваги на ґеоґрафію більшу практично-союзницьку вартість, ніж союз з Анґлією та навіть з Францією, — знову велика частина пересічних поляків взагалі не бере під увагу совітського сусіда, немов його зовсім не було б!

З усіх найріжнородніших поглядів на цю справу є один, щодо якого ніхто не має сумнівів: що Совіти є тією **єдиною державою** на обох півкулях ґльоба, яка **мріє** про війну між націоналістичними і демократичними державами, плюс участь у тій війні всіх союзників одних і других головних партнерів! І тому ми, українці, вважали і вважаємо, що така війна була б найбільшою катастрофою, яку можна собі уявити. І тому вважаємо, що до **такої катастрофи не прийде, бо це був би найбільший злочин і найбільший нерозум усіх тих націоналістичних та демократичних державних мужів, які чейже знаменито здають собі справу з московсько-большевицьких мрій!**

іж.



З польської преси.

Що вибере Мадярщина?

Як колинебудь виринала справа польсько-мадярських взаємин, то варшавський консервативний **„Час"** висловлював завжди і вперто одну думку: Польща і Мадярщина мусять співпрацювати політично. Але ось склалася така політична ситуація, що „Час" починає щораз більше тратити підстави для свого політичного „вірую" щодо Мадярщини. В ч. 91. з 7-го травня ц. р. знаходимо статтю п. (йм) п. н. „Яким шляхом піде мадярська політика?" На самім початку автор стверджує велику сердечність, із якою приймали у Берліні мадярського премієра Телекія і міністра закордонних справ Чакія, що були у столиці Райху саме тоді, коли канцлер Гітлер виголошував свою останню промову. В часі гостини у міністра Рібентропа премієр Телекі відповідаючи на німецький тост виголосив промову, якої зміст не залишав ніякого сумніву щодо відношення Мадярщини до Німеччини.

„Та німецько-мадярська сердечність, якій державні мужі обох держав дали такий промовистий вислів у хвилині, коли взаємини між Німеччиною і Польщею увійшли у стан гострого напруження, мусіла ясна річ насунути питання, яке саме є відношення Мадярщини до нашої держави. Бо всякі маніфестації польсько-мадярської приязни, всякі покликування на історичні традиції мають значіння тільки тоді, коли їх супроводить практична співпраця обох урядів. Ту співпрацю безсумніву поставлено під знак запиту.

„З прикрістю треба також ствердити, що з мадярських кол у Берліні надходили в часі гостини державних мужів Мадярщини інформації, які згаданих сумнівів ні трохи не розвіювали. Ці інформації були щонайменше двозначні. Деякі мадярські інформатори посувалися навіть так далеко, що твердили, що Польща не може вимагати від Мадярщини, щоб вона для інтересів Польщі посвячувала приязнь з Третім Райхом."

Автор нагадує, що „Час" завжди займав приязне становище до Мадярщини і з цього становища ставився відповідно і до справи Карпатської України і до справи спільної польсько-мадярської границі. Саме в імя того дотеперішнього становища автор домагається, щоб тепер Мадярщина ясно окреслила своє відношення до Польщі.

„Ясна річ — каже він — ніхто в Польщі не вимагає від Мадярщини, щоб зривала нитки приязни, які вяжуть її з Третім Райхом. Тимбільше ніхто не хоче якоїнебудь її посвяти на користь Польщі. Наших інтересів, слава Богу, ми самі можемо успішно боронити. Але ясна річ, що інакше буде наше відношення до Мадярщини, коли супроти держав оси й особливо супроти Німеччини вона зуміє втримати незалежну позицію та інше, коли політика будапештенського уряду буде в такий чи інший спосіб підпорядкована директивам Берліна."

Гостина мадярських державних мужів у Берліні — каже автор — відбувалася при акомпаніяменті цілої низки чуток: між іншими німецька пропозиція, щоби Мадярщина заключила з Німеччиною митну унію та підпорядкувала свою закордонну політику німецькій. Автор радіє, що обі зацікавлені сторони цю чутку заперечили. Радіє теж заявою, яка надійшла з мадярських поінформованих кол у Варшаві, що Мадярщина не дозволить нарушити свою суверенність і не візьме участи в акції, що була би спрямована проти котрогонебудь із її сусідів. Він хоче тільки, щоб Мадярщина зробила з такого становища реальні висновки.

„Райх та Італія були тими країнами, що підтримували — справедливі на нашу думку — мадярські ревіндикації. Тому ніхто не може мати претенсії до Мадярщини, що з тієї підтримки користала. Але така підтримка ніколи не буває безінтересовна. Треба за неї платити. Ціна, що її Мадярщина досі за підтримку оси заплатила — це приступлення до протикомінтернівського пакту і виступлення з Ліги Націй. Коли брати під увагу тільки тісний зміст того пакту і коли з другого боку

зясувати собі, що Ліга Націй — це сьогодні мертве тіло, то можна твердити, що та ціна не була надто висока.

„Але гадаємо, що вона непомірно зросла би, якби Мадярщина далі хотіла користати з занадто далеко йдучої підтримки партнерів оси. Особливо Німеччина безсумніву казала би собі за те заплатити приступленням Мадярщини до її політичної системи. А це було би, проста річ, однозначне з тим, що Мадярщина вирікається своєї незалежности."

Але це річ Мадярщини — каже автор. Польщу обходить те, що тепер, коли Німеччина веде протипольську політику, кожний, хто занадто з тією політикою вяжеться і є сусідом Польщі, мусить силою факту діяти проти Польщі. Тому Мадярщина має — на думку автора — дві дороги: злитися з німецькою політичною системою і тимсамим станути проти Польщі, або „зберегти свою політичну незалежність від Берліна, що не є однозначне з зачіпкою, а тоді, як це було досі, матиме змогу рахувати на приязнь і співпрацю Польщі.

НІМЕЧЧИНА ПРОПОНУВАЛА ПОЛЬЩІ СПІЛЬНУ АКЦІЮ ПРОТИ СССР?

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса живо коментує один зворот з промови мін. Бека, що німецькі політики робили йому важні пропозиції, яких він не хоче прецизувати. Французькі часописи висловлюють здогад, що Німеччина хотіла ужити Польщу до спільного походу на СССР.

ВАТИКАН ПОСЕРЕДНИЧИТЬ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ ТА ФРАНЦІЄЮ?

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, АТЕ. Ватиканські кола зберігають резерву щодо візити папського нунція у Берхтесґаден. Того самого дня папський нунцій відбув довшу розмову з мін. Бонне.

У берлінських політичних колах говорять, що нунцій доручив Гітлерові письмо, в якім папа підкреслює, що необхідно зберегти мир.

—o—

ПЛЯН МОБІЛІЗАЦІЇ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

НЮ ЙОРК, АТЕ. У Сан Франціско відбулася штабова нарада, на якій розглянено плян мобілізації американської армії на випадок війни. Згідно з принятим пляном, Америка змобілізує в перших 3-ох місяцях 1,000.000 вояків, опісля по 200.000 кожного місяця.

—o—

МОБІЛІЗАЦІЯ ФРАНЦУЗЬКОГО ПРОМИСЛУ.

ПАРИЖ, АТЕ. На основі недавно оголошеного декрету всі безробітні, як французи так і чужинці, мусять приняти працю, яку призначить їм влада.

Сензаційні вістки польської преси про Карпатську Україну.

Варшавський щоденник **„АБЦ"** з 8. ц. м. приносить на першому місці інформації про Карпатську Україну. Подаємо їх повний текст, без ніяких коментарів:

„Карпатська Україна (в оригіналі „Прикарпатська Русь") ще перед кількома місяцями цікавила публичну опінію у всіх европейських краях. По недавніх випадках ми забули про той невеликий край, положений по другому боці Карпат, але тепер знову приходять вісти, які можуть звернути на нього увагу.

Ці вістки звязані з поворотом б. премієра о. Волошина до Ужгороду, куди він вернувся безпосередньо по візиті в Берліні. Там його урочисто приняла влада мадярська. По його приїзді оголошено **амнестію для всіх українських січовиків.**

Люди, що мають звязки в Карпатській Україні, вияснюють, що поворот о. Волошина та амнестія є вислідом **порозуміння між мадярським урядом та українцями.** Місцева руська преса, як „Русскій Вѣстник", так і „Карпаторусскій Голос" Фенцика, старається промовчати ці випадки. Та вони не можуть скрити факту, що по вулицях Ужгороду знову появились українські січовики з прибічної ґвардії о. Волошина, навіть ті, які не є постійними мешканцями Карпатської України.

У звязку з цим зокрема характеристичний є факт, що розвязано „Руську народню партію" („Русска Автономна Партія"? — Ред.) Фенцика, яка фактично співділала з мадярами при опановуванні Карпатської України.

Мадярська преса підкреслює, що українська проблема є дальше актуальна в Карпатській Україні, та що мадяри не можуть заняти супроти неї байдужого становища. З деяких кол інформують, що премієр о. Волошин почав порозумíватися з Мадярщиною, ще закі вона остаточно заняла Карпатську Україну. Навіть говорять, що його уряд дістав на українські цілі більшу квоту грошей за зліквідування спротиву проти мадярських військ.

В найближчих днях зачне виходити в Ужгороді український часопис „Наша Свобода"; редагуватиме її п. Г., що походить зі Львова, приятель о. Волошина.

В цій хвилині важко оцінити, які з цих фактів є вповні правдиві. У всякому випадку нема сумніву, що в Карпатській Україні знов оживився український рух. Коли взяти під увагу, що це сталося по повороті о. Волошина з Берліна, можна видвигнути твердження, що **Німеччина знову приготовляє в Карпатській Україні українське вогнище, якого завданням буде розвинути акцію далеко поза границі Карпатської України".**

Як поступає санація „Народнього Дому" у Львові.

(Продовження.)

В меморіялі, предложенім українськими членами Т. В. „Н. Д." урядові, були м. ін. два постуляти, що можуть зацікавити ширше громадянство, а саме звільнення заанаґжованого б ком. п. М. Бачинським, зайвого, а дорого платного урядовця „Н. Д." п. І. Слизюка, та провірка і вияснення видатків, пороблених державними комісарями, головно п. М. Бачинським.

Бувший адміністратор „Н. Д." інж. Вельпель уже в перших місяцях свого урядування переконався про зайвість п. Слизюка, якого функції як „директора" покривалися з його функціями як адміністратора. Тому припинив його до деякої міри в урядуванні, поручаючи йому зовсім занедбаний і досі ще невпорядкований реферат фундацій, з яких п. Слизюк обробив по своєму тільки фундацію М. Качковського (24 сторінки машинового письма).

Ріжні моменти спричинили, що інж. Вельпель поробив представлення до Воєвідського Уряду та до Контрольної Комісії, щоб п. Слизюка звільнити, але конкретної апробати для цих заходів не міг дістати, бо звільнення службовика належить саме до атрибуцій адміністратора, на що знову проф. Вельпель, як знаменитий технік, а ніякий правник, не міг зважитися. Новий адміністратор през. Зяркевич після обняття управи „Н. Д." впровадив п. Слизюка в урядування на правах звичайного урядовця, а крім цього наділив його ще й деякими функціями, яких він досі не мав. Крок нового адміністратора стрінув одноудушний спротив не лише членів Т. В., але й усіх службовиків „Н. Д.", що

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК-ОЛЕСНИЦЬКА. 3

Завтрішній світ.

Коли пройшовши коло брами контролі доїзджаємо до цього місця, зразу переживаємо дивне зворушення, як на вид чарівної зяви, що зродилася під диктат машини та модерного знаряддя на славу людини нової цивілізації. Ми вдячні нашому провідникові, бо хто зна, чи це враження було б таке глибоке, якби ми ввійшли сюди уперше серед кількадесяти тисяч гамірливих глядачів.

Перед нами розлоге місто, що примістилося між проміннями широких, вигідних доріг, висаджених десятьма тисячами дерев. Вони виросли десь далеко, серед буйних лісів на горах Берґшір чи Нової Англії, а приїхали на виставу так, як личить Америці і XX-ому вікові — разом із корінням, неторканим галуззям, кожне дбайливо захищене наче зразок крихкої порцеляни — залізницями та вантажними автами, з вигодами запевненими кожній живій тварині. Найкращий доказ дбайливого транспорту: дерева вросли негайно в землю наче б і не знали ріжниці між полоканим гірськими дощами, замітаним дикими вітрами ґрунтом і хемічною комбінацією морського намулу та великоміських відпадків. Негайно з першим весняним леготом вони вкрилися роєм зелених листочків, опоясуючи барвисті павільони вистави живою соковитою стяжкою.

В тереві вистава ділиться на дві засадничі частини: американську і чужинецьких народів. Американська зразу робить на глядача враження пребагато розмальованої палітри. Розмальовані живими фарбами цілі павільони, незвичайно декоративно прикриваючи стіни зверху коліровими фресками — все це діло сучасних передових американських мистців. Деякі, як напр. на павільоні „Консумента", „Домашньої обстанови", „Сила комунікації" та на будівлі „Металевого промислу" не тільки цікаві, але і непересічної мистецької вартости. Зате фреск павільону фармації, з якоюсь неясною фармацевтично-дроґерійною сценою, з участю добродія у білому халаті, дитини з кривою головою і ще кількома дивними особами — такий жахливо поганий, що хотілось би тим усім авторам дати найсильнішого трійла на щурі.

Швидко довідуємося, що яскраві фарби використані тут також для орієнтаційних цілей і кожна ґрупа павільонів має якусь головну барву, що у нюансах повторюється на всіх будівлях до неї приналежних. Коли ви одного дня перейдете сині павільони — побачите все, що створила американська індустрія; жовто-ржаві — це транспорт, а гарячо червоні затягають вас у дільницю розваг та спорту, де скоренько забудете про всі осяги сучасної техніки на якійсь шаленій каруселі, чи перед ревією 200 найкращих американок, що зявляться перед вами з-поза 40 стіп високої завіси, не з будьякого матеріялу, а з води!

Хоч наш провідник має декілька застережень щодо „фарби на послугах літератури" — всеж усі погоджуємося, що їй завдячує вистава свій життерадісний кольорит, а вжита на велику скалю в архітектурі нашого завтра вона стала б джерелом незвичайних зорових вражінь для людини, що замінить авто на літак: модерні оселі, фабричні чи торговельні осередки виглядатимуть згори наче грядки квітів, чи розкинені по землі взористі килими.

Оглядаючи архітектуру американських павільонів треба тямити одно: вони є вислідом — як здебільша кожний почин американського збірного життя — мало обмежуваної приватної ініціятиви і тому (так як і в щоденному житті) найдете тут зразки справді живого мистецтва побіч звичайної „ярмарщини", вибаґів побіч тандити і за те рішуче ніхто не є відповідальний крім безпосередніх виконавців та інспіраторів. Побіч прегарного, високомистецького павільону летунства, стоїть жахливо розмальований нестаранно викінчений морський павільон, так наче б ти з галерії мистецьких картин увійшов відразу між колекцію відпустових богомазів та дешевого ремесла.

Більшість американських павільонів побудована у модерному стилі і такі як напр. ґрупа адміністраційних будинків, великий федеральний павільон з кольонадою, що символізує 13 перших стейтів і декілька інших — це зразки тривкого архітектонічного мистецтва, а не виставові павільони, яких призначенням є щезнути з лиця землі по короткому часі імпрези.

У північній частині виставового терену недалеко дільниці чужинців надибуємо на тлі садової декорації цікаву ґрупу павільонів. Це американська історія в архітектурі, а будівлі репрезентують англійські, французькі та еспанські впливи в історії Сполучених Держав. Є тут білесенька джорджіянська кольонада на ідеально-вистреженому зеленому травнику, є затінена французька веранда, романтичні стежинки, багата в орнаментику металева огорожа, є затишне еспанське „паціо", водограй, обмурований огородець — типова атмосфера американських полудневих стейтів.

(Докінчення буде).

відмовились виконувати свої обовязки під надзором п. Слизюка. Одначе п. адміністратор удержав з тактичних оглядів своє зарядження, та небавом сам переконався, що нехіть до п. Слизюка не є вислідом „української інтриги", як це хотіли представити нечисленні поклонники п. Слизюка, бо вона оперта на зовсім річевих моментах, внаслідок чого виповів йому дальшу службу в законному речинці.

Покищо не буду більше займатися п. Слизюком, оскільки сам не спровокує зацікавлення своєю особою, виконуючи погрозу, що її вислав за посередництвом жидівської адвокатської канцелярії, де під загрозою судового спору домагається повного реактивування в „Н. Д." або 16.000 зол. відшкодування за здогадне нарушення договору. Нехай п. Слизюк покищо у мирі уживає добре заслуженого стану спочинку. (В останній хвилині довідуємося, що п. Слизюк позов проти „Н. Д." таки вніс. — Ред.).

Гірша, а властиво безнадійна є справа провірки та вияснення видатків, пороблених п. Бачинським. Бувший воєвода бл. п. Беліна-Пражмовський поставився до домагання українських членів Т. В. негативно. Теперішній воєвода п. Білик погодився, щоб провіркою комісарської господарки занялася контрольна комісія, покликана до провірки урядування теперішньої тимчасової управи. Поминаючи момент, що в цій справі нема ніякого урядового зарядження, склад цієї комісії є такий, що просто виключає провірку комісарського урядування. Членам цієї комісії, назначеним від Воєвідського Уряду та Банку Господарства Крайового, ця справа мабуть байдужа. Їм залежить головно на тому, щоб переконатися, чи теперішня управа доцільно працює і чи її господарка уможливить сплату кредитів, затягнених у банках, в першій мірі в Б. Г. Кр., та врешті залеглих податків. Представникові москвофілів порушування подібних вразливих тем взагалі не бажане, а від представника українського громадянства годі щонебудь довідатися, бо він заслонюється тим, що контрольна комісія постановила перед закінченням провірки не давати ніяких інофрмацій. Правдоподібно він не всилі в тих умовинах впливати на хід контролі так, як того вимагають справи „Н. Д.".

В даній справі зацікавлені властиво дві сторони, а саме українське громадянство, якому не може бути байдуже, на що пішли гроші національної установи, та п. Михайло Бачинський, як тодішній державний комісар. Українське громадянство ніколи не зрозуміє, що **перебудова салі „Н. Д." коштувала понад 600.000 зол.**, з яких 427.834 зол. мав побрати сам будівничий інж. Адам Опольський за виконання будови без інсталяцій, тоді коли будова Преображенської церкви коштувала 480.000 австр. корон, а купно, наложення другого поверху, перебудова цілого будинку, заведення центрального огрівання і комфортових гігієнічних уладжень Дому Української Кооперації (до того з великою незабудованою площею) коштувало враз із коштами посередництва, коштами контрактів, переносною таксою та кільканацятьма тисячами зол. відступного всього 320.000 зол. Тим більше, коли зважити, що перебудову виконано скандально, так, що проф. Вельпель був змушений минулого року підлатати фундаментами прибудовану ґардеробу, яку комісарський архітект поставив на болоті без фундаментів, і вона грозила заваленням.

Побіч перебудови салі є ще безліч містерій, як вище згадана справа „Рольничого Союзу", „Голосу Народу", „Русского Кооперативного Союзу", роздавання направо і наліво всіляких „позичок" і субсидій (з яких деякі, як 400 зол., виплачених тодішньому заступникові члена прибічної Ради „Н. Д.", навіть не мали дійти до рук обдарованого „Русского Селянського Труду" в Толщеві), далі дарові помешкання та навіть роздавання і розпичування, і то зовсім чужим установам, крісел і т. д. Тому, що українське громадянство позбавлене можливости провірити таку господарку, повинен про це, на мою думку, у власному інтересі постаратися п. Бачинський. Завважую, що цього не зроблять українські члени Т. В. не лише через брак часу та кваліфікацій, але і для браку леґітимації.

Всі дані, що їх у цьому звідомленні наводжу, були предложені на засіданнях Т. Виділові до заопініювання, або походять з доручених Виділові фахових зіставлень та відписів оригінальних актів.

(Докінчення буде) **Інж. Юліян Мудрак.**

У справі українського ремісничого журналу.

У „Міщанськім Братстві" відбулися ширші сходини, на яких переведено дискусію на тему ремісничого журналу „Новітній Ремісник". П. Свіжий виголосив реферат, в якому зясував побажання до редакції й адміністрації журналу. Опісля гурт приявних (пп. м-р Богун, Альтинський, Стефанівський, Процишин, Янчишин, Гевак, Захарків, Гусович, Галібей, Данилик, Глинчак та Кушик) висловили свої погляди в цій справі. Головною темою дискусії була участь ремісництва в редаґуванні журналу, рівень фахових сторінок та справа поширення журналу серед ширших ремісничих кол.

Замикаючи дискусію, голова „Міщанського Братства" **пос. д-р Біляк** зреасумував висловлені думки, в імени приявних висловив товариству „Праця" подяку і признання за видання „Новітнього Ремісника" та підкреслив, що всі члени „М. Братства" повинні запренумерувати той журнал.

Словацький сойм збереться в четвер.

БРАТИСЛАВА, ПАТ. Словацький сойм скликано на пленарну сесію на 11. ц. м., щоб розглянути законопроекти про державне свято 14. березня, про державний інститут публичного здоровля, про ощадностеву і контрольну комісію і т. п.

ПЕРША РЕВІЯ СЛОВАЦЬКОЇ АРМІЇ.

БРАТИСЛАВА, ПАТ. 14. ц. м. відбудеться у Братиславі перша ревія словацьких військ. Візьме у ній участь уряд, диплъоматичний корпус та кілька німецьких старшин.

—o—

Чому СССР не доходить до порозуміння з Англією?

ТАЛЛІН, ПАТ. У статті про димісію Літвінова естонський проурядовий щоденник „Ус Ести" підкреслює, що чимало держав — м. ін. північні та Польща ставляться неґативно до того, щоб втягнути СССР до мирової акції. З димісії Літвінова можна вносити, що СССР не хоче встрявати в европейські справи, бо не є до того приготований внутрішньо.

УСУНЕНО ПОРТРЕТИ ЛІТВІНОВА.

МОСКВА, ПАТ. В суботу усунено з нар. комісаріяту закордонних справ усі портрети Літвінова; портретів Молотова ще не завішено.

Цікаве, що портрети Єжова висіли ще кілька місяців після його димісії.

—o—

Німеччина закуповує мексиканську нафту.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Як говорять у тутешніх колах нафтових промисловців, у Мексику перебуває д-р Шахт, який старається наладнати звязки з през. Карденасом у справі нафтового договору.

Американсько-мексиканські нафтові переговори розвиваються покищо добре, але американські промислові кола бояться, щоб Шахт не перешкодив у фіналізації переговорів.

БОЇ МЕКСИКАНСЬКИХ СЕЛЯН ЗІ ЖАНДАРМАМИ.

МЕКСИК, ПАТ. Коло Пуеблі 600 селян заатакувало гаціенду рільничої кооперативи, яку берегло 20 жандармів. Битва тривала кілька годин, покінчив її щойно курінь війська.

Згинуло 14 осіб, ранено коло 100. Поліція арештувала 380 селян.

—o—

29 німецьких воєнних кораблів у еспанських пристанях.

МАДРИД, ПАТ. Еспанська ескадра привітала до ґалісійських пристаней: панцирник „Дойчлянд" до Віго, 22 воєнні кораблі (з того 9 підводних суден) до Ферролю, 6 контрторпедовців до Вілля Ґарсія.

Еспанська влада уладила приняття на честь німецьких гостей.

ЧАСТИННА ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ ЕСПАНСЬКОЇ АРМІЇ.

МАДРИД, АТЕ. Ген. Франко підписав декрет про демобілізацію армії, яка почнеться в понеділок і покінчиться в неділю. Демобілізація обіймає річники 1917, 1918 і 1919 — разом коло 250.000 вояків.

Напруження у Тієнтсіні.

ШАНГАЙ, ПАТ. У Тієнтсіні дійшло до гострого напруження між японською владою з одного боку та британською і французькою з другого. Причиною було те, що англьо-французька влада відмовилася видати японцям визначних китайців, що живуть у міжнародній концесії. Японці запротестували та заявили, що закордонні ґарнізони у Тієнтсіні та амбасади в Пекіні є тепер анахронізмом.

—o—

Свячене у Львові.

ГОРОДЕЦЬКА ДІЛЬНИЦЯ.

В неділю 7-го травня ц. р. уладили у Городецькій дільниці спільне Свячене Кружок Рідної Школи, Т-во „Скора Поміч" і Кредитова Кооп. „Згода". При виповнених ущерть громадянами Городецької дільниці та представниками установ і преси двох кімнатах посвятив дари **о. прал. Леонтій Куницький.** Не маючи змоги побути довше, бо чекали на нього зібрані на Свячене в інших дільницях, о. пралат поділився свяченим яйцем з репрезентантом Кружка та двох згаданих установ і в короткій промові склав побажання усім присутнім закликаючи до праці та виконування національних обовязків. Обовязки господаря виконував голова Кружка **о. Дмитро Семчишин,** що привитав зібраних з радісним святом, уладженим з нагоди Воскресення Христового.

Прегарне враження на самому початку свята викликали декламації учнів школи ім. Бориса Грінченка. Деклямували **Ірця Михайлишин, Уляна Хабурська, Любомир Зелик і Любомир Безкоровайний.** В часі споживання свяченого промовляли: п. **Лев Ясінчук** (від Гол. Управи Рідної Школи), п. **Іван Дідич** (від Т-ва „Скора Поміч", дир. **Степан Похмурський** (від Філії „Просвіти" Город. дільниці), **Осип Боднарович** (від Ред. „Діла"), д-р **Коржинський** (від Сокола III.), дир. **Андрій Мудрик,** ред. **Данилевич** (від Ред. „Українського Юнацтва"), ред. **Евген Яворівський** (від В-ва „Українська Преса"). Закінчив свято промовою о. Семчишин, який передав зібраним благословення Високопреосвященного Андрея та заявив, що певно буде висловником усіх зібраних, коли перед дасть від них Високопреосвященному привіт та вислів найвищої пошани. Зібрані підтвердили це рясними оплесками. Напри кінці тієї промови надійшов Преосвященний Будка, що вертаючись із Свяченого на Клепарові, вступив на хвилину. Преосвященний торкнувся актуальних справ у промові, яку присутні з зацікавленням вислухали.

В часі Свяченого діти школи ім. Б. Грінченка гарно відспівали пісню „Христос Воскрес" і низку стрілецьких пісень. Старші відспівали пісню „Гей у лузі червона калина".

ТРАДИЦІЙНЕ СВЯЧЕНЕ КОМІТЕТУ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА БОГОСЛОВА.

Заходом Комітету будови церкви св. Івана Богослова у Львові відбулося в неділю 7. ц. м. вечором традиційне свячене в салі монастиря СС. Василіянок при вул. Потоцького 103. Голова цього Комітету **о. крил. Юліян Дзерович** поблагословив „сніданє" та виголосив теплу промову. Згадав, що незабаром зачнеться праця над довершенням будови церкви, такої потрібної для українського громадянства Вульки і сумежних околиць. Нова церква буде монастирська, одначе вона заспокоюватиме вповні духові потреби своїх вірних. Від жертвенности українського громадянства залежить викінчення будови нової церкви. Відтак посол **д-р Ст. Біляк** привитав зібраних від Народньої Організації Українців м. Львова та Міщанського Братства і заохотив до гармонійної співпраці при будові церкви. Опісля промовляли ще п. **Марко Рудницький** від „Народньої Торговлі" та **дир. Мартюк** від „Центросоюзу", які підкреслювали необхідність якнайскорішого докінчення церкви. В перервах між промовами приявні (к. 80 осіб) співали українські пісні, йшла жива гутірка. Свячене закінчено відспіванням національного гимну.

ДИТЯЧЕ СВЯЧЕНЕ У ХЛОПЯЧІЙ ШКОЛІ Т. ШЕВЧЕНКА.

Заходом Старшини Кружка Р. Ш. Галицької дільниці відбулося в неділю 7. ц. м. дитяче свячене. До зібраної майже сотні дітей промовляли сердечними словами о. ректор А. Малиновський та дир. А. Домбровський. Дітвора, зібрана в гарно прибраній салі, при столах повних квітів та свяченого, провела кілька радісних годин у справді щирій та сердечній атмосфері. Сміливо виявляла свої почування і думки, співала воскресні пісні, веснянки, гаївки. У відношенні до старших так і бачили ми ввесь час довіря дітвори, що незвичайно мило вражало. Автім доводилося зауважити і в дітей громадянське вироблення. З цього боку слід піднести уладжування цього роду імпрез, як засіб для суспільного виховання дітей, що не може бути байдуже для наших виховників. Уся імпреза була в руках відомих рідношкільних працівничок пп. А. Береської та Е. Грещакової

Учасник.



Замкнули кооперативи в Журавенщині.

Пишуть нам з Журавна:

Спеціяльна комісія замкнула вчора майже всі українські споживчі кооперативи на терені Журавенщини. До зачинених кооператив належать: Володимирці, Ляховичі Под., Ляховичі Зар., Сулятичі, Чертіж, Дубравка, Тарнавка, Іздорівка, Облазниця, Яйківці, Мазурівка, Смогів, Млиниська, Любша, Которини і Мельнич. У хвилині, як пишемо цей допис, комісія поїхала зачиняти кооперативи в Лютинці і Монастирці.

В багатьох місцевостях позамикали також крамниці приватним українським купцям, а в самому Журавні аж 6 крамниць, переважно жидівських.

Кажуть, що причина тут та, що згадані кооперативи та крамарі не вплатили відповідної суми на протилетунську позичку. Але треба зазначити, що всі українські кооперативи в Журавенщині задеклярували і вплатили на позичку таку суму, на яку їх було стати.

(—ро).

З волинського життя.

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС.

Дня 22. травня ц. р. в луцькому окружному суді відбудеться процес 22 осіб зпоміж луцької української молоді Волині й Галичини (2 особи). Читачі напевно пригадують собі, що вліті (й пізніше) 1937 р., в часі відпочинкової відсутности б. воєводи Г. Юзевського, заарештовано кількасот молодих людей. Справу заарештованих на терені луцького окружного суду передано рівенській прокуратурі. Їх справу злучено зі справою інших на тому терені під проводом прокуратора люблинського апеляційного суду Обста, добре знаного львовянам.

З маси заарештованих значну частину відсіяно; залишилися, що подавала наша преса, у вязницях 72 особи. В часі слідства коло 50 осіб умовно звільнили з вязниць, а справа згаданої вище решти заарештованих знайдеться, яка сказано, в суді 22. V. ц. р.

Обвинуваченим закидає прокуратура приналежність до ОУН.

ВИСЛІДИ ВИБОРІВ ДО ВОЛОСНИХ РАД НА ВОЛИНІ.

Вибори до волосних рад на Волині закінчилися в усіх повітах. Вислідн виборів несподівані, але їм ніхто не дивується. З числа 102 волостей у 62 вибори відбулися без голосування, бо була уложена одна спільна листа. Загальні вислідн волосних виборів такі, що 80 відсотків українського населення дістало 833 мандати, а кільканацять відсотків польського — 1063, себто 52 відсотки всіх мандатів. Зріст польських мандатів проти попередніх виборів у 1934 р. дає число 175.

Крім згаданих мандатів ще дістали: чехи 26, німці 8, москалі 88, жиди 25.

ЗАКРИТТЯ ЖИДІВСЬКИХ ДРУКАРЕНЬ У ЛУЦЬКУ.

Адміністраційна влада зачинила в Луцьку три жидівські друкарні: Збара, Гарбара й „Центродрук" (Шнайдера). В останній увесь час друкувалась „Українська Нива", „Рільник", „Волинське Слово" і „Шлях". Травневе число „Шляху" залишилось в запечатаній друкарні і через те покищо не вийшло.

„МАЦЄЖ ШКОЛЬНА" ЙДЕ В СЕЛА.

Довідуємося, що „Мацєж Школьна" зорганізувала на Волині понад 200 кольоній і півкольоній для сільських дітей. Ці кольонії мають спеціяльну місію: до них перш за все будуть приймати дітей „зревіндикованих", щоб їх перевиховати. На поміч „Мац. Шк." у цій праці йдуть „Товажиство Розвою Зем Всходніх" і „Звйонзек Шляхти Загродовей".

Отже акція заповідається поважно.

1.000 ХЛОПЦІВ НА МАНДРІВЦІ.

З ініціятиви шкільного інспектора в Горохові організується мандрівка понад 1.000 хлопців і 163 учителів на північ і захід Польщі. Про мету тієї мандрівки місцевий польський „Глос Волиня" (ч. 2) пише одверто: „Ця мандрівка, що має пропагандовий (а не педагогічний?) характер, тим більше заслуговує на підтримку, що візьме в ній участь не лише молодь польська, але теж „зрутенізована".

Отже маємо ще одно відкриття на Волині: поза дітьми „зрущеними" та „зрутенізованими" ще добрий міліон „зрутенізованих" Гриців, Гапок, Мокрин, Петрусів і т. д.

„Висилання до найважніших осередків польської культури 1.000 хлопців, що перебувають під постійним чужим впливом (очевидно, батьків!) причиниться мабуть до „розрутенізування" їх. А в загальному висліді, як каже „Глос Вол." це „приведе до зміцнення польськости на східніх кресах".

ЯК МАЄ ВИГЛЯДАТИ НА ВОЛИНІ ШЛЯХТА ЗАГРОДОВА.

В звідомленні комітету „Т-ва Розвою Зем Всходніх" до справ „шляхти загродової на сході Польщі ціла ця акція представляється так (на 1. III. ц. р.): кулок було 450, повітових організацій 28, окружних 4, членів 41.000. (Це на Волині разом з іншими східніми землями).

ПОЛІЩУКИ НА ВОЛИНЬ, А ВОЛИНЯКИ ДО ЛАТВІЇ.

З певних джерел довідуємося, що з Кремянця виїзджає до Латвії партія робітників (очевидно рільних) у числі к. 500 осіб. Цих робітників законтрактовано на 6 місяців до хліборобської праці. Кремянеччина сама рік-річно потребує сезонових робітників. Знаючи це тягнуться сюди поліщуки тисячами. А в тому саме часі хтось намовляє людей виїзджати за кордон.

Чи в справі сезонових робітників не повинно бути якогось заздалегідь опрацьованого пляну?

С. С.

Самоуправні вибори.

СТРИЙ.

У виборах до стрийської Міської Ради, що відбулися в неділю 7-го травня, українці здобули 2 мандати на загальне число 32, ОЗН — 17, ППС — 5, Жидівський Бльок — 7, Бунд — 1. У дотеперішній Міській Раді відношення мандатів було таке: українці — 3, поляки — 18, жиди — 11.

СТАНИСЛАВІВ.

Ще нема остаточного висліду виборів до Міської Ради у Станиславові, що відбулися в минулу неділю, 7-го травня.

Можна рахувати, що в 1-ій окрузі Жидівський Бльок здобув 6 мандатів, Гітахдут — 2 мандати. В 3-ій окрузі Польський Бльок — 4 мандати. В 5-ій окрузі: Польський Бльок — 2 мандати, ППС — 2 мандати. В 8-ій окрузі Польський Бльок — 3 мандати, Жидівський Бльок — 2 мандати. В 9-ій окрузі: Польський Бльок — 2 мандати, Жидівський Бльок — 2 мандати. В 10-ій окрузі: Польський Бльок — 4 мандати, Жидівський Бльок — 3 мандати.

В чотирьох округах — 2, 4, 6, 7 — де була зголошена тільки одна листа Польського Бльоку, не було голосування.

ЯВОРІВ.

Яворівське „Українське Слово" пише: Дня 20-го квітня ц. р. відбулося зібрання міських радних і вибрано міську управу в такому складі: бурмістр Тадей Нефф, заступник бурмістра Казимир Орловський; лавники: кс. Францішек Врубель, д-р Фішель Гутман і м-р М. Хіровський. Населення Яворова, що має українську більшість, має на 24 радних ледви 6 радних, а в управі міста на 5 членів ані одного представника. Чи українці Яворова не цікавляться громадськими справами, чи які інші причини нашої невдачі? На це можуть дати ясну відповідь міродатні чинники.

—o—

Зі судової салі.

ЗА УКРАЇНІЗУВАННЯ ПРІЗВИЩ.

Окружний суд у Чорткові на виїздній сесії у Борщеві розглянув 8. квітня ц. р. справу проти **о. Івана Вальницького** пароха в Озерянах і скальського декана, за провину зі ст. 287 § 1 кк. (за українізування прізвищ хрещених дітей в 34-ох випадках). По розправі суд засудив о. І. Вальницького за кожний випадок на кару вязниці по 6 місяців. Опісля виміряв спільну кару 8 місяців вязниці, яку зменшив на основі амнестії до 6 місяців безоглядної вязниці. Засуджений зголосив від цього присуду апеляцію. Підсудного боронив адв. **д-р Володимир Електорович** з Чорткова.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ПРИЇДЕ ДО БЕРЛІНА.

В часі зустрічі у Мілянї міністр фон Рібентроп передав графові Чяно запросини канцлера Гітлера для італійського короля і престолонаслідника до Берліна. Ці відвідини визначено на 28-го травня. Прийняття італійського монарха має бути ще величавіше як недавні торжества з нагоди 50-ліття Гітлера. Ця маніфестація має служити до ще більшого німецько-італійського зближення.

Оживлена діяльність Товариства „Лемківщина" в Сяноці.

В неділю 30. квітня ц. р. відбулися Загальні Збори Т-ва „Лемківщина" в Сяноці, що веде вже девятий рік музей „Лемківщина" в Сяноці. Зі звіту невтомного голови Т-ва, відомого нашого мистця, проф. Л. Геца, який є душею Т-ва і ввесь свій вільний час поза наукою в гімназії, присвячує музеєві, присутні довідалися про прегарний розвиток музею. За 9 років музей призбирав дуже поважну збірку цінних експонатів у таких відділах: 1) книгозбірня — 647 чисел, в тому приросту 54 чисел; 2) загальна збірка — 401 (39); 3) ікони — 164 (—); 4) архів документів — 2.820 (37); 5) архів У. Н. Р. — 232 (22); 6) нумізматика — 439 (29); 7) медалі — 46 (7); 8) вишивки — 314 (39); 9) тканини — 139 (2); 10) писанки — 190 (50); 11) українські банкноти — 48 (48); 12) світлини — 309 (44); 13) картки — 86 (36); дуплікати: 14) банкнотів — 1190; 15) нумізматики — 1000. Разом музей мав 8047 експонатів, в тому приросту на 359 чисел.

Т-во має 23 членів і дослідило дотепер 102 села. Згадок у пресі про музей було 75; відвідин у музею 739; касовий дохід Т-ва у діловому році — 444.16 зол. і 2 дол., з того в касі 244.22 зол. і 2 дол. У діловому році присвячено багато часу на консервацію експонатів у таких відділах: іконографіки, тканин, писанок та археольогії. Проф. Ів. Филипчакові визичив музей до наукової праці п. н. „Шкільництво на Лемківщині" 354 актів.

Зі збірок музею вислано на „Етнографічну лемківську виставу" у Львові 109 експонатів, у тому 3 збірки — вишивок, писанок і світлин. Крім цього Управа Музею зібрала на цю виставу 74 експонатів з Межибріддя і 10 з Лупкова та Риманова. На виставу виготовлено теж 55 експонатів прикладного мистецтва (20 типів лемків і 35 вишивок-прикрас).

Музей „Лемківщина" відвідав д-р Яр. Пастернак та м-р Р. Гарасимчук з Н. Т. Ш. і разом з головою Т-ва проф. Л. Гецом відбули дослідно-наукову подорож до старих мурів на Милошю (археольогія) і до Риманова (етнографія).

Вкінці голова склав в імени Виділу Т-ва щиру подяку п. Ір. Добрянській за жертвенну працю для Музею — над етнографією, археольогією і консервацією експонатів.

Слід згадати, що Т-во „Лемківщина" дістає даром такі наукові видання: Українського Наукового Інституту в Варшаві і часописи: „Наш Лемко", „Неділя", „Життя і Знання", „Наша Батьківщина" та „Рочнік Волиньскі".

Опісля Збори одноголосно признали абсолюторію Виділові за його оживлену діяльність. До нового Виділу ввійшли: проф. Лев Гец як голова, проф. І. Добрянська — заст. голови, о. проф. С. Венгринович — секретар, проф. Ів. Флюнт — скарбник, м-р В. Бажалук — господар, м-р В. Кліш — бібліотекар, п. П. Венгльовський — збірки. Заступниками стали: п. Марія Кліш і п. Бровар. До Контрольної Комісії ввійшли: п. О. Ванчицька, о. кан. Константинович та О. Мацілинський.

—o—

Англія признає, що вісь нерозривна.

ЛЬОНДОН, 8. 5. Райтер повідомляє, що італійсько-німецький політично - військовий союз не був в Англії несподіванкою. Урядові кола, згідно з інформаціями дипльоматичного редактора Райтера не коментують ще нового пакту, з уваги на недостачу подробиць, але при тій нагоді пригадують, що взаємини між Німеччиною та Італією були дуже тісні та що співпраця тих держав була улюбленою темою німецьких та італійських політиків. Останній італійський комунікат повалює всі поголоски про невдоволення Італії з приводу німецької політики. З другого боку, загальне невдоволення, яке панує в Італії у звязку з тісною співпрацею з Німеччиною ще більше поглибиться. Військова умова на думку льондонських обсерваторів — буде устійненням військової ситуації Німеччини й Італії. Наслідки того пакту в Льондоні обговорюють. Перш усього вважають тут, що можлива буде невтральність Італії в деяких обставинах. По друге договір устійнить відношення Німеччини до середземноморських проблем і до північної Африки.

Відвідини югославянського реґента в Італії.

РИМ, ПАТ. Завтрішнього дня приїде до Італії на кількаденний побут югославянський регент кн. Павло з жінкою, з князем реґентом приїде теж міністр закордонних справ Маркович. Ні двірці в Римі югославянських гостей повитають: італійська королівська пара та шеф уряду. На честь югославянських гостей відбудуться в Римі бенкети. Крім того гості візьмуть теж участь у ревії італійської воєнної фльоти, яка відбудеться в неаполітанськім заливі при кінці травня.

Підчас відвідин у Римі матиме югославянський регент змогу обговорити з Мусолінієм ріжні справи, що цікавлять обі держави.

Виборча промова Телекія.

БУДАПЕШТ, ПАТ. У виборчій промові, що її виголосив у Сегеді прем'єр Телекі, він підкреслив із натиском, що мадярська закордонна політика зовсім незалежна і що Мадярщина супроти нікого не має зобовязань. Одночасно — заявив премєр — ми хочемо жити в якоюнебудь державою у приязні з власної волі, то ми є лиш добрими приятелями. Згадуючи про діяльність осіб, що поширюють у краю настрої непокою та непевности, промовець ствердив, що нема до того ніяких причин, бо інтеґральність держави нічим не загрожена. Мадярський уряд має урочисті гарантії нетикальности західних кордонів. Після тріянонської умови першою державою, що наблизилася до Мадярщини, була Італія, відтак Польща й Німеччина. Мадярщина має якнайкращу волю наблизитися до Югославії.

Згадуючи про господарські справи, премієр Телекі підкреслив між ін., що новоздобута спільна польсько-мадярська границя відкриває нові можливости поширення співпраці з Польщею та через Польщу зі скандинавськими краями.

Як подає будапештенська радіовисильня, премієр Телекі говорив про те, що мадярський уряд готов дати для Карпатської України автономію в рямках, згідних із мадярською конституцією.

Заворушення в Загребі.

ЗАГРЕБ, ПАТ. Урядово повідомляють, що вчора прийшло до заворушень під будинком, в якому відбувалися наради національного хорватського представника, що його скликав д-р Мачек. Серед зібраних під будинком прийшло до гострих перепалок. Підчас такої перепалки один зі студентів зранив револьверовим вистрілом члена хорватської народньої партії. Студента арештували. Його прізвище досі невідоме і невідомо теж, чи він належав до югославянських націоналістів, чи до хорватських сепаратистів, противників напрямку д-ра Мачека.

Національне представництво хорватів збиралося на нарадах у будинку професійного союзу в Загребі. Метою нарад є ситуація яка витворилася після відкинення реґентом кн. Павлом умови Мачек-Цветкович. Напередодні зборів відбулася у приватному мешканні д-ра Мачека довша політична конференція, в якій взяли участь представники хорватської народньої партії, незалежні з демократичної партії та національної югославянської партії.

В Загребі здогадуються, що ті партії, обєднані з хорватською народньою партією підчас виборів, будуть впливати, щоб ухвалені резолюції були поміркованні.

—o—

Констернація західних держав.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецька преса в широких телеграмах з Льондону, Парижа й Варшави намагається вмовити у своїх читачів, що мілянська умова заскочила прилюдну думку держав, які ведуть політику окруження. На Заході роз'явилися всі омани що до можливости розбиття осі, тому теж там запанувала констернація та перестрах.

Засідання італійської воєнної ради.

Стефані повідомляє з Риму, що напередодні Дня Армії у Венецькій палаті відбулося під проводом Мусолінія засідання воєнної ради. На тому засіданні був присутній наслідник престолу кн. Піємонту, маршали Бадольо і Граціяні, шеф ген. штабу Паріяні та 12 генералів. По звітах про вишкіл армії, організації охорони границь і т. д., Мусоліні подав директиви й поставив низку домагань, що їх має осягнути італійська армія.

МАРШАЛ БАЛЬБО В ЄГИПТІ.

КАЇРО, ПАТ. Прибув тут італійський маршал Бальбо, губернатор Лібії. Його привитав командант египетського летунства Ісляш паша.

—o—

НАРАДИ ЧОТИРОХ СКАНДИНАВСЬКИХ МІНІСТРІВ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. У вівторок, в год. 11. рано почнуться тут наради міністрів закордонних справ чотирох скандинавських держав. Наради будуть присвячені головно німецькій пропозиціям щодо заключення взаїмного пакту неагресії. Урядовий комунікат проголосять у вівторок вечором.

—o—

ВІДСТУП 100 ТИСЯЧНОЇ КИТАЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ТОКІО. Домеі повідомляє, що стотисячна китайська армія, яка минулого тижня переводила військові операції в околиці гір Тапін, на північний захід від Ганков, відступила під натиском японської армії, яка пішла вперед на фронті широкім до 80 км.

Правнича сторінка.

Збірні договори засобом правного самозбереження світа праці.

Всі, що в нас працюють разом із своєю становою організацією „СУПРУГА", ведуть під цю пору оправдану боротьбу за збірні договори праці у всіх наших торговельних, кооперативних та банкових установах. Що ця боротьба доцільна й вказана, про це говорила вже передова стаття у „Ділі" з 13. січня ц. р. п. н. „Праця й винагорода". Автор статті зайнявся цим питанням передовсім із громадянського погляду, мовляв, на це питання складаються два головні моменти: установа, як економічна станиця, що є власністю громадян як збірноти, та службовики-урядовці цих установ, Їхня доля та становище серед громадянства, яким має служити установа. Щоб підійти до питання збірних договорів праці без шкоди для нього та зі зрозумінням самої суті нового соціяльного засобу, яким працівник бажає запевнити собі правильні умовини своєї праці, треба спитати, як виглядає це питання у світлі права; які з цього користи та які обовязки.

СОЦІЯЛЬНІ ЗАКОНИ І ЗБІРНІ ДОГОВОРИ ПРАЦІ.

Соціяльне питання у Польщі унормоване цілою низкою законів, які дрібничково управильнюють відношення працівника до працедавця. Треба признати, що держава пішла дуже далеко назустріч робітничим змаганням, коли зважити, що навіть така демократична держава, як Злучені Держави, залишилась під цим оглядом розмірно далеко.

Коли ж усі працівники без огляду на рід промислу й характер службового відношення зміють якслід користуватися своїми правами під охороною закону, не можна зрозуміти, чому українці, які тяжко працюють, мали б бути покривджені. Закони, хоча й численні, не розвязують усіх проблем, що повстають при умовах про працю. Виявилась потреба розвязувати ці проблеми спільними договорами праці, які, сперті в першій мірі на солідарности працівників, давали запоруку, що Їхнє змагання поправити своє становище не викличе з боку працедавця шкідливої реакції: що йому не виповідять праці ані не будуть його шиканувати. Чисельні робітничі союзи стали щораз частіше виступати з домаганням заключити з ними спільний договір праці, який тоді мав радше звичайне, цивільно-облігаторійне значіння та не творив сам для себе правного стану. Щойно **закон із 14. квітня 1937. р.** та кілька виконних розпорядків міністра суспільної опіки так упорядкували цю справу, що сьогодні збірний договір праці, правильно заключений та якслід зареєстрований, стає **законною нормою,** що вяже суд.

ЗМІСТ ЗБІРНОГО ДОГОВОРУ ПРАЦІ.

На основі цього закону збірний договір праці устійнює **умови,** яким повинні відповідати індивідуальні договори про працю й договори для промислових учнів (практикантів), нормує **звязані** з працею взаємні зобовязання сторін, при чому на боці працедавців можуть бути правні і фізичні особи (товариства, установи, спілки), які займають працівників. Очевидно, договір про працю може ці взаємні відносини так нормувати, щоб вони були згідні з приписами законів узагалі, головно приписами про договір про працю умових і фізичних працівників, про час праці, про відпустки, про кавції, про промислових учнів і т. д.

ХТО МОЖЕ БУТИ УЧАСНИКОМ ЗБІРНОГО ДОГОВОРУ.

Учасником збірного договору про працю є той, що його заключив або до нього приступив. Побіч назви „учасник" закон знає ще поняття „сторона", при чому учасником називається найчастіше кожний окремий працедавець, або союз працедавців, стороною — організація (низка) таких союзів працедавців (Р. С. У. К.). Слід тямити, що коли збірний договір праці заключив союз працедавців, то зі він є единим учасником договору, а не окремі працедавці. З боку працівників заключує збірний договір **професійний союз працівників** (СУПРУГА) або організація (кілька таких союзів).

Професійний союз працівників, що має заключити збірний договір праці, мусить бути зареєстрований згідно з декретом з дня 18. II. 1919. р. про професійні робітничі союзи (Д. З. 15/19, поз. 205), або зголошений згідно зі законом про товариства з дня 27. X. 1932 р. (Д. З. 94/32, поз. 808), при чому байдуже, чи союз (товариство) зареєстрований, чи звичайний. Не мають права заключувати збірних договорів товариства, що мають заробкові цілі, або мають за завдання нести своїм членам кредитову й ощадностеву самопоміч, або ведуть спортову чи освітну діяльність.

РЕЄСТРАЦІЯ ДОГОВОРУ.

Збірний договір праці обовязує учасників збірного договору праці і членів союзу (союзів), що є учасниками договору. Крім цього такий договір, зареєстрований згідно зі законом про збірні договори праці, вяже працедавця теж у відношенні до **решти працівників** того самого промислу, хочаб вони **і не були членами організації,** яка договір заключила.

Отже зареєстрування збірного договору праці згідно зі ст. 12 закону у властивого **окружного** інспектора праці (реєструє для всіх трьох полудневосхідних воєвідств інспектор праці VIII. округи у Львові) потягає за собою незвичайно важливі наслідки, бо сила збірного договору діє тоді теж у відношенні до незорганізованих працівників, коли вони працюють у того самого працедавця й у тому самому роді промислу (ґрупі). З хвилиною зареєстрування договору працівники, що не належать до професійного союзу, мають право домагатися, щоб супроти них теж шанувати постанови договору.

Обовязані зголосити збірний договір про працю до реєстру окружного інспектора **є всі учасники** договору і то до 14-ти днів від дати заключення договору. Усеж цей обовязок можна поручити одному з учасників у самому договорі. В випадку незголошення договору до реєстрації — інспектор праці накладає на учасників **порядкові кари** від 20—200 зол. при чому кари можуть повторювати. Коли до 14-ти днів від дати зголошення договору до впису інспектор не повідомить учасників, що впис припинює, слід уважати, що договір, зареєстрований, набрав правної сили. Коли постанови договору суперечні з законами, публичним порядком або добрими обичаями, інспектор з уряду припинює впис договору до реєстру та взиває учасників поробити відповідні зміни. Учасник, що домагається вписати договір до реєстру у незмінній формі, може звернути справу до суду праці або до окружного суду, властивого з огляду на осідок (окружного) інспектора праці (у Львові Суд Праці).

ПРИКМЕТИ ЗБІРНОГО ДОГОВОРУ.

Постанови збірного договору корисніші, як індивідуальний договір про працю, силою закону заступають постанови тамтого (індивідуального) договору. Зате не тратять сили постанови індивідуального договору більше корисні, як постанови збірного договору. Працедавець, який заключив зі своїми працівниками кілька збірних договорів (зількома окремими союзами) повинен перестерігати приписи того договору, який для працівників найкорисніший.

Дуже важними моментами правильно заключеного збірного договору праці є: обовязок означити в договорі **обсяг його вязальної сили,** особливо подати ділянку праці й категорії працівників, яких він торкається, означити **простір** його дієвої сили і вказати **осідок** усіх учасників договору. Збірний договір мусить бути під загрозою неважности **заключений на письмі.** Таксамо коли приступають до договору нові учасники, коли вводять до нього зміни, виповідають договір та згідно розвяжуть договір — треба це робити на письмі.

ВИПОВІДЖЕННЯ ВАЖНОСТИ ДОГОВОРУ.

Довершений на необмежений час збірний договір про працю або поодинокі постанови такого договору, що торкається фізичних працівників, можна виповідати принаймні в одномісячному речинці, а що до умових працівників — щонайменше в тримісячному речинці.

Може виповісти договір **кожний учасник** договору (союз працівників або орґанізація працедавців). Коли зі сторони працедавців заключила договір організація (союз) працедавців, окремому працедавцеві, хоч і членові тієї орґанізації, не прислуговує право виповісти договір.

Коли договір заключений на обмежений час і коли його виповідження не зголошено ніодним з учасників на місяць перед речинцем, в якому договір вигасає, слід уважати, що його продовжили на необмежений час, хіба, що учасники постановили інакше. Виповіджений договір або заповіджений, що він вигасає, усіми учасниками, що творять одну сторону, по упливі часу виповідження зовсім розвязує договір. Виповідження договору тільки одним учасником договору звільнює по приписам договору від виконування в такомуж самому часі тільки того одного учасника. Коли працедавець виступить із орґанізації, яка заключила договір, постанови договору вяжуть його так довго, як довго важний сам договір у відношенні до союзу працедавців, до якого той працедавець раніше належав.

За згодою сторін збірний договір можна розвязати і перед речинцем без збереження часу виповідження.

ЗАГАЛЬНО ОБОВЯЗУЮЧА СИЛА ДОГОВОРУ.

Коли збірний договір праці має економічно переважне значіння в ділянці праці, обнятій договором або на просторі, для якого договір заключили, міністр суспільної опіки може на внесок одного з учасників договору або на внесок заінтересованого союзу чи товариства надати своїм розпорядком договорові в цілости або в частині **загально обовязкову силу** на цілому, договором обнятому, просторі або на тій його частині, де договір має переважне значіння.

Такий внесок слід зложити на руки того інспектора праці, який зареєстрував збірний договір праці. Він повинен обіймати дані, які потверджували б переважне значіння договору для ділянки праці й для простору, на якому довершили договір. Особливо внесок повинен в обоснуванні вказувати, яке є чисельне відношення заведень праці обнятих договором та в них занятих працівників до заведень і працівників, які не заключили договору або до нього не приступили.

Головний Інспектор Праці оголошує у зборі збірних договорів праці внесок, щоб надати загально обовязкову силу договору та визначує речинць 14 днів, в якому можна зголошувати противи, що доказували б шкідливість надавати договорові загально-обовязкову силу. Разом з оголошенням головний інспектор подає до відома зміст договору. Після того речинця міністр суспільної опіки рішає про те, чи договорові надати загально обовязкову силу і на випадок, коли взяли на увагу внесок, доручає оголосити загально обовязкову силу договору у зборі збірних договорів праці.

*

Закон, який ми зреферували, не знає постанови, яка вводила б примус заключувати збірні договори праці. Усеж інтенцією закону є конечність управильнювати взаємини між працівником та працедавцем шляхом договору, якому закон надає силу **правного припису,** разом з усіми правними наслідками. Закон про збірні договори праці обчислений для тих, що доцінюють вагу **розвязки соціяльного питання,** для тих професійних союзів працівників та працедавців, в яких інтересі лежить мирно співпрацювати та своє відношення до себе так унормувати, щоб **праця і капітал** давали якнайкращі висліди при одночасному самозбереженні становища одних супроти других.

Евген Ткачук.

НОВИНКИ

10
ТРАВЕНЬ

СЕРЕДА

Ст. ст. 27. квітня 1939.
Симеона.
Лат. Ісидора Орача.
Сонце: схід — 3.46, захід — 18.55.
Місяць: схід — 0.20, захід — 10.20.

Завтра: 11. травня. Четвер.
Ст. ст, 28. квітня 1939.
Максима і Ясона, Кирила.
Лат. Мамерта.
Сонце: схід — 3.44, захід — 18.57.
Місяць: схід — 0.48, захід — 11.22.
Остання чверть в год. 9.40.

—o—

— **Вже появився** у мистецькому виконанні **портрет Їх Ексц. Митрополита Шептицького.** Дохід призначений на будову церкви у Прилбичах — родинному селі Митрополита. Розмір 40×70 цм. Можна набути у всіх книгарнях. Замовляти у В-ві „Рідна Книжка“, Львів вул. Театинська 3. Ціна портрету разом з пересилкою 2.25 зол. — **Комітет будови церкви у Прилбичах.** 988 1—10

— **Лиси, тхорі, пелеринки** у великому виборі по конкуренційних цінах поручає единий український склад футер „ХРОМ“, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83. 673 —19

— **Вокальний вечір легкої пісні.** Заходом Музичного Т-ва ім. Лисенка відбудеться в суботу 13. травня ц. р. в год. 19.30 в малій салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5 у Львові вокальний вечір легкої музики у виконанні відомого квартету „Евгена“. Вступ на вечір за програмкою.

— **Хор „Евгена“ перед мікрофоном.** Львівське радіо передає сьогодні, у вівторок 9-го травня, в год. 14.00—14.30 концерт легких українських пісень у виконанні хору ревелерсів „Евгена“, що вже встиг здобути собі своїми виступами на естраді та в радіо добру марку. Крім цього в год. 20-ій сьогодні господарський відчит по українськи інж. О. Дучимінської „Раціональний випас худоби“.

— **„День Хорих“.** Український Комітет Допомоги Хорим у Львові повідомляє, що влаштовує „День Хорих“ у церкві Успення Преч. Діви Марії при вул. Руській дня 16. травня ц. р в год. 8.30 рано. Хорі матимуть змогу висповідатись і приняти св. Тайни на Службі Божій, відправленій у їх намірені. Тяжче хорих, що самі не зможуть прийти, Комітет перевезе до церкви, і тому просимо зголоситись у своїх парохіяльних урядах з точною адресою.

— **Український Хор Дмитра Котка у Львові.** У вівторок 16. травня ц. р. в год. 8.15 ввечір у найкращій концертовій салі міста Львова — „Атлянтік“ виступить лише з одним великим концертом хор під проводом відомого дириґента Дмитра Котка. У програмі українські думи, канти та народні пісні. Білети вже можна дістати в Народній Торговлі (Ринок).

— **Ювілейний концерт Василя Барвінського в Станиславові.** Музичні та співочі товариства Станиславова влаштовують 14. травня ц. р. в 20-ій год. у салі „Сокола“ святочний концерт для вшанування 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського. На концерт прибуде Шановний Ювілят. Співучасть у концерті приймають солісти: Ліда Каратницька (сопран) і Роман Савицький (фортепіян), обоє зі Львова, відтак тріо Муз. Інституту ім. Лисенка, мішаний хор „Станиславівського Бояна“ і мужеський хор „Думка“. По концерті відбудеться комерс.

— **Кара за „Українізацію“ прізвищ.** Повітове староство в Самборі на внесок станиці поліції в Ст. Самборі покарало м-ра Калістрата Добрянського карою трьох днів арешту зі заміною на 15 зол. гривни за те, що покараний зголошуючи в міській управі свій приїзд, вписався на мельдунковій карті по українськи і подав своє прізвище, очевидно, як Добрянський. У мотивах адміністраційна влада подала, що покараний виповнив мельдункову картку в недержавній мові і „впровадив владу у блуд“, подаючи себе як Добрянський, хоч повинен називатися „Добжаньскі“. Від цього рішення покараний вніс відклик, покликуючись на свою метрику й інші документи та свідоцтва. Слід згадати, що два роки тому адміністраційна влада видала покараному особисті документи та свідоцтва приналежности й громадянства на прізвище Добрянський, а не „Добжаньскі“.

— **За приналежність до ОУН.** Окружний суд у Бережанах засудив Івана Ворона з Двірців пов. Бережани на 3 і пів року вязниці за приналежність до ОУН.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 20.000 зол. на ч. 62697 91700 123905 125611; 5.000 зол. на ч. 28561 995460; 2.500 зол. на ч. 3968 4440 20392 43743 48467 49426 52099 117501 146347 160241 161360; 2000 зол. на ч. 7824 22330 35507 40785 46228 87971 99683 112301 157282 164878; 1.000 зол. на ч. 24348 27441 29864 41973 32906 37571 58295 74395 79259 79980 94242 105903 106084 114125 117091 122534 139004 151685 158680.

— **У львівському воєвідстві закупили позички на 21 міліонів золотих.** У передостанньому дні субскрипції позички протилетунської оборони закуплено позичку на суму 1,926.674 зол. До 5-го травня включно у львівському воєвідстві закуплено позичку на суму 20.782.000 золотих.

— **Знаменний поклик.** На мурах м. Львова появилися відозви „Братней Помоци Медикуф“ з покликом до поляків жінок і мужчин від 20 до 50 р. життя, щоби згодилися жертвувати свою кров на випадок війни. Всі „кроводавці“, які згодяться на трансфузію своєї крови важко раненим підчас війни, є звільнені від військової служби й обовязані зголоситися до реєстрації. Відозва підкреслює, що життю „кроводавців“ не загрожує ніяка небезпека.

— **Львівська хроніка.** Минулої неділі 7. ц. м. пополудні скінчив трагічною смертю 52-літній Ґершон Ґольдберґ при вул. Тарнавського ч. 8., який пішов до кухні, щоби приготовити собі чай на ґазовій кухонці. Недужий на серце Ґольдберґ відкрутивши ґаз дістав атаку астми і впав на землю. Тимчасом ґаз почав швидко заповнювати кухню і Ґольдберґ затроївся, заки вернулася його жінка з міста. — В ночі зі суботи на неділю помер нагло на удар серця в лазничці у свому помешканні при вул. Фредра ч. 7. Вацлав Шелер. — При вул. Жовківській напав на К. Опатовича і К. Льорфінґера авантурник Ст. Колодій і поранив ножем Льорфінґера. Раненого відвезли до шпиталю.

— **Погрожували виселенням.** Пишуть нам: Вістка в наших часописах про виселення Івана Пантелюка, ґрафіка з Брустур пов. Косів, не правдива. Ґрафік І. Пантелюк перебуває далі у Брустурах і ніякого рішення про виселення не дістав. Ґрафікові І. Пантелюкові погрожували лише виселенням з Брустур.

— **Новий міський будівничий у Яворові.** Три роки виконував у Яворові функції міського будівничого наш громадянин Микола Дусько. Але недавно маґістрат його усунув і прийняв будівничого зі Львова. Чи новий будівничий більше фаховий від п. Дуська невідомо, але всі знають, що він вчетверо дорожчий.

— **Знайшли скарб з XVI. віку.** Робітники, які працювали при направі гостинця між Сущином, пов. Теребовля і Скоморохами, пов. Тернопіль знайшли на полі фондації ґр. Баворовського 16-літровий глиняний горщик зі срібними монетами з 1600. р. і косу з того часу. — Селянин зі села Слобода на Виленщині викопав на своїм полі 250 срібних монет з XVI. і XVII. вв. Скарб здепоновано в музею у Ґлембокім.

— **Горять ліси.** На терені громади Містки згоріло 12 морґів 15-літнього соснового ліса, власність інж. Ільґнера з Ряшева. Це вже третя пожежа ліса в останньому часі в Ряшівщині.

— **Румунський літак заблукав у бучацькім повіті.** В пятницю причалив на полях села Станиська біля Коропця, бучацького повіту, румунський пасажирський літак, що курсує на шляху Букарешт—Варшава. Причиною примусового причалу була буря, пільот стратив орієнтацію. В літаку знаходився пільот і радіотелеграфіст.

— **Краєва хроніка.** У Тростянці, пов. Бучач згоріли будинки коваля М. Стельницького, вартости 1.100 зол. Причина пожежі невідома. — В Оришкові, пов. Копичинці Гр. Ленчишин убив підчас сварки на маєтковому тлі Степанію Миськів. Влада веде слідство. — На полях під Шибалином, пов. Бережани 24-літній Іван Міґдал розбирав старе гарматне стрільно, що вибухло і розірвало хлопця на шматки. — 22-літній Петро Лучишин знайшов у лісі під Вишнівчиком, пов. Бережани запальник ґранати зі світової війни, що його намагався розібрати дома. Запальник вибух і важко зранив Лучишина та його жінку.

— **Швидка розбудова м. Пуцка.** Міська рада Пуцка рішила швидким темпом далі розбудувати місто Пуцк. 200.000 зол. позички з фонду праці призначили на будову водотягів.

— **Скочив з фабричного комина.** В гуті „Баторій“ в Хожозі працював робітник Й. Вальошик. З невідомих причин Вальошик рішив скінчити самогубством і тому виліз на 50 метровий комин гути, завинув собі голову маринаркою і скочив з 50 метрової висоти на землю. Страшенно змасакроване тіло робітника відвезли до трупарні.

— **Село великанів.** До села Анмер у Бретонії виїхала з Парижа спеціяльна лікарська комісія, щоби прослідити причини анормального зросту мешканців цього села. Анмер має славу у цілій Франції села „великанів“, де нема ніодного мешканця, меншого ростом ніж 2 метри. Між мужчинами бувають і такі, що їх ріст сягає 2 і пів метра. Зате умовий розвиток цих великанів мізерний, бо багато з них не вміє навіть читати ні писати.

— **„Гарячка золота“ в Мексику.** В околиці Чальчіґіт у Мексику розійшлися поголоски, що там відкрили поклади золота. Тому туди почали надтягати з цілого Мексику тисячі шукачів золота т. зв. „ґамбусінос“, які сподівалися, що швидко збагатяться. Одначе поголоски виявилися неправдивими. Тому цією справою зацікавилося міністерство національної господарки і ствердило, що покладів золота нема. Влада намагається переконати шукачів золота, що поголоски неправдиві, щоби спинити дальший наплив нових шукачів золота. Акція влади стрічається з великими труднощами тому, що кільком гурткам шукачів таки вдалося виполокати з піску ріки 3—4 ґрами золота по кільканацятьох днях важкої праці.

— **Мусоліні нездужає на очі?** Англійський щоденник „Ексчендж Телеґраф“ повідомляє з Ціріху, що Мусоліні важко занедужав на очі. Мусоліні лікується у славного окуліста проф. д-ра Фоґта в Ціріху, який лікував багатьох визначних державних мужів, між ін. ірляндського премієра де Валеру. Кореспондент згаданого часопису запевняє, що Мусоліні нездужає на полуду (катаракту) і приїздив уже до проф. Фоґта минулого четверга літаком. По візиті в окуліста Мусоліні відлетів ще того самого дня до Риму. Спершу Мусоліні запросив проф. Фоґта до Міляно, але славний окуліст відмовився виїздити поза межі Швайцарії. Тоді Мусоліні сам прилетів літаком до Ціріху. Добре поінформовані кола запевняють, що це вже друга візита шефа італійського уряду Мусолінія в Ціріху. Кажуть, що Мусоліні відвідає знову в найближчому часі проф. Фоґта в Ціріху.

— **Великі спустошення від пошести прищиці.** Державний ветеринарний уряд у Ковні оголосив комунікат, що пошесть прищиці, яка лютувала від кількох місяців на Литві і заподіяла великі спустошення, вже вигасла. Литовське хліборобство має з цього приводу величезні втрати. Доказом енерґійної боротьби з цією пошестю може бути факт, що лише на застрики проти прищиці видали понад 200 тисяч літів.

— **Новий рекорд швидкости** устійнив французький летун Лялеман, який осягнув 255,358 км на годину. Дотеперішній міжнародній рекорд належав до німецького летуна Лібера.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Пятниця, 10. травня 1889.

БОСФОР І ДАРДАНЕЛІ.

Англійські часописи подають вістку, що російський посол у Константинополі намагався наклонити Порту до того, щоби вона заключила з Росією угоду, згідно з якою надзір над Босфором і Дарданелями прислугував би виключно лиш Туреччині і Росії. Коли-ж Порта не давала на це відповіди, почав Нелідов наставати на сплату залеглих рат воєнного відшкодування. Великому везирові вдалось залагодити цю останню справу, а Росія пропонувала тоді Порті заключити угоду, якою Туреччина зобовязалася б бути невтральною на випадок війни. Туреччина не пристала на ту угоду.

СТРАЙК ГІРНИКІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 10. травня. Страйк гірників у копальнях вугля у Вестфалії прибрав величезні розміри. Багато фабрик і залізних гут мусіло припинити роботу. Фабрика гармат Круппа в Ессен мусіла також припинити роботу і тепер спроваджує вугіль із Шлеська й Англії. Вчора відбулася в цій справі нарада державного міністерства під проводом кн. Бісмарка.

БОЇ З АРАБАМИ.

Занзібар, 10. травня. Капітан Вісман побив провідника арабських ворохобників Бушіра. Втрати арабів 80 вбитих і 20 взятих у полон. По німецькому боці вбито 40 людей і кільканацять ранено. Бушірі втік.

НЕСПОКІЙ В ЕССЕН.

Ессен, 10. травня. Вчора прийшло між військом і мешканцями до бійки, в якій двох людей убито і багато покалічено.

— **Пожежа поштового амбулянсу.** На стації Боа Віста у Бразилії згорів поштовий вагон з 470 мішками поштових посилок, між якими було кілька мішків з Польщі. Добре поінформовані кола здогадуються, що з цього амбулянсу викрали вартісні поштові посилки, а решту спалили, щоб затерти за собою сліди крадежі. Дирекція пошти веде слідство.

— **Пожежа великої фабрики.** В Парнава в Естонії згоріла минулої суботи 6. ц. м. найбільша в Естонії фабрика корків. Не зважаючи на негайну та енергійну акцію пожежної сторожі фабрика згоріла до тла. Матеріяльні втрати велитенські.

— **Запір.** Свідоцтва лікарських поваг стверджують успішне ділання природної гіркої води „Францішка Йосифа".

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ Ч. 7. ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

В низці урочистостей Ювилейного Року 950-ліття хрещення Руси-України прийшла пора на черговий етап, звязаний з травнем як місяцем особливого почитання Пречистої Діви Марії, та зокрема як з місяцем присвяченим українській християнській молоді. Особливо ж день св. мучеників Бориса і Гліба, 15. травня н. ст., дуже тісно звязує цей місяць та справу виховання молоді в християнському дусі з центральною ідеєю Свята Християнської України. Великий Батько св. мучеників Бориса і Гліба, святий наш князь Володимир, впроваджуючи в Україну Христову віру, тимсамим не лиш уможливив на віки українському народові також особливе почитання Пречистої Діви Марії, але й започаткував правдиве християнське виховання нашої молоді, яке й досі є одною з найважніших наших національних справ.

Тому то, за відомом і ласкавою апробатою Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея, Діловий Комітет Свята Християнської України вважає вказаним звернути увагу всіх місцевих ювилейних Комітетів та активних громадян, зокрема Всеч. Духовенства, на те, що добре було б, коли б у всіх наших гр.-кат. парохіях у дні 15. травня або в іншому відповідному для даної парохії дні цього місяця відбулись ювилейні молебні зі спеціяльними проповідями, в яких ОО. Душпастирі, у звязку з життям св. мучеників Бориса і Гліба та першими часами християнства в Руси-Україні, вказали б на величезну рішальну вагу доброго релігійного й національного виховання української молоді.

Програму дальших ювилейних урочистостей на деякі дні червня, липня і серпня ц. р. докладно подамо разом з відповідними матеріялами в найближчому числі Бюлетину Ділового Комітету С. Х. У.

Львів, 2. травня 1939.

ЗА ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ:

Д-р Маркіян Дзерович, голова. **Роман Данилевич**, секретар.

Ч. 5253/К.

Митрополичий Ординаріят одобряє і поручає проект Ділового Комітету Свята Християнської України з дня 2. травня 1939. р.

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту у Львові, 4. травня 1939.

† АНДРЕЙ, Митрополит.

Подяка за оборону.

Папові Послові **Д-рові Ст. Біляцові** за безкорисне заступництво у метрикальних справах перед окружним і апеляційним судом дякують

989 **оо. Кулик і Школьник.**

З кіна.

КІНО „АМПІР": „ПІД ГОЛИМ НЕБОМ".

Це погідна французька комедія, що оповідає історію одної неслухняної доньки багатого батька, який хотів видати її заміж тільки за багатого. Донька вдалася у свого батька — вперта і з характером, рішає вмерти, щоб дотримати слова своєї погрози. В Парижі найбільше улюблена смерть у хвилях Сени. Та складається так, що в тій самій хвилині, коли дівчина скаче до води, один молодець, що приготовлявся до смерти на березі, скочив за нею і почав її ратувати (хто вміє добре плавати — не повинен шукати смерти у воді!). Невдатні самогубники попадають під опіку надсенського волоцюги, що ночує під мостами і не має хати. Під впливом молодої пари, що набрала охоти до життя, він сам починає трохи працювати, бо наняв для них мансардове мешкання, де теж мешкає як їх опікун. Батько дівчини, що пропала безслідно, призначив 10.000 франків нагороди для того, хто вкаже місце, де вона живе. Нагода розбагатіти спокушує добросердого волоцюгу, який хоче дістати винагороду. Та таких аматорів є більше і тут починаються сцени із кримінальної фільми, доречі не без гумору. Можна сміятися і легко хвилюватися, хоч „геппіенд" передбачений від першої хвилини.

✝ Посмертні згадки.

ВАСИЛЬ ЧУЧМАН,

громадянин м. Буська, упокоївся в Бозі 7. травня ц. р. у 85. році свого трудящого життя.

Покійний — один із дуже нечисленних уже нині представників свідомого українського міщанства старшої генерації. Він клав перші підвалини під наші культурні й господарські установи в Буську, які на терені цілої Бузеччини розцвіли були буйним життям напередодні великої війни. Розуміючи потребу виховання власної інтелігенції для нашого народу, В. Чучман один з перших почав посилати до шкіл з початку своїх братів, а потім і дітей (між іншими відомих наших громадян Евгена і Маріяна). Був одним з ініціяторів-основників української приватної гімназії, яка проіснувала до 1914. року в Буську і по війні перенеслася до Золочева. Знаючи добре психіку своїх односельчан, вказував їм на користи, які дає освіта дітей, бо ті діти здобувають собі не тільки кращі умовини життя, але не треба також ділити ґрунту на дрібні частини. Адже ті, що мають вищу освіту, обійдуться без поля, яке залишається тим, що будуть дальше господарювати. А що легше вчити дітей, коли середня школа є в місці, то міщанство Буська почало було підтримувати свою гімназію всіми силами, що заохотило й доокружні села посилати свої діти до середньої школи.

До останніх хвилин свого життя Покійний цікавився долею нашого народу і з думкою про краще його завтра замкнув свої знеможені очі. В. Й. П.!

Спорт.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

СКОЛЄ. **ҐРЕДЛІВ — СКАЛА (Стрий) 3:2 (1:0).**

До цих змагань виступила наша дружина зі Стрия з кількома резервовими змагунами і це рішило про її програну. До того Скала злекоавжила собі господарів і тому виїхала зі Сколього переможена. Ворота для Скали здобув Гороховянка, для Ґредліва Попек. На відріжнення зі Скали заслуговують лише Мелень і Новак. Суддював п. п. Волівський з Дрогобича. Публики небагато.

СТРИЙ. **ПОГОНЬ І Б (Стрий) — СКАЛА 3:3 (2:1).**

Ворота для Скали здобули Деркло І. ІІ. та Матульський; для Погоні Магера ІІ. і Бай. Суддював п. Грабовський.

СТРИЙ. **РКС — СКАЛА ІІ. 7:1 (3:1).**

Суддював п. Кручковський.

СТРИЙ. **ПОГОНЬ — РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СТРИЯ 4:3 (2:1).**

В репрезентаційній одинацятці м. Стрия, що розіграла 3. травня товариські змагання з ліговою стрийською Погонею, грало 7-ох змагунів Скали і 4-ох зі Стриянки. Репрезентаційна дружина грала дуже жертвенно і ремісовий вислід відповідав би краще вислідові гри. Ворота для репрезентаційної дружини здобули: Павлічка (Скала), Кутероба і Вількош (Стриянка); для Погоні: Бай (2), Лапчук і Станишин. Суддював кап. Собольта.

КАМІНКА СТРУМ. **БУГ — СТРІЛА (Жовква) 3:1 (2:0).**

Господарі перевищали гостей технічно і тому перемогли.

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **СЯН ІІІ. — ҐАҐІБОР ІІ. 8:1.**

МИСТЕЦТВА Ц-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. **ЛУГ — СВЯТОГОР 2:2 (1:1).**

Ворота для Лугу, який тепер дуже підтягнувся, здобули: Романчук і Загородний; для Святогору середущий напасник. Суддював м-р К. Бик.

ДОБРОМИЛЬ. **СПАРТАК (Перемишль) — Маккабі 2:1**

МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ.

ЛЬВІВ. **ЛУГ — ЗОРЯ ІІ. 3:3 (2:2).**

ЗОЛОЧІВ. **ЯНІНА — ПОДІЛЛЯ 7:0 (2:0).**

Суддював п. Штільберг.

КАЛЄНДАРЕЦЬ НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

ОКРУЖНА ЛІҐА.

Найближчої неділі відбудуться у Львові змагання таких дружин: **Україна — Гасмонея.** Погонь І Б — Ресовія, Лехія — Корона, Чорні — Польонія; у Дрогобичі: **Юнак — Сян:** У Ярославі В. К. С. — Погонь (Стрий).

Б-КЛЯСА.

Зоря — Ґраніт; Степ Зоша

Ц-КЛЯСА.

Луг — Яновянка.

ДРІБНІ ВІСТИ.

За залеглі вкладки. Управа Л. О. З. П. Н. припинила діяльність аж 78-ох спортових дружин тому, що вони залягають із заплатою вкладок до Л. О. З. П. Н.

Хто буде мистцем львівської А-кляси? З двох претендентів на мистця львівської А-кляси Т. Ш. Л. з Левандівки виграло в неділю з Ягельонією 6:2, хоч Світезь зремісувала з ІІ. Соколом 0:0, тому в табелі веде тепер Т. Ш. Л. одним пунктом більше.

У станиславівській А-клясі веде тепер певно в табелі Гірка, що має всі вигляди здобути мистецтво округи.

Нові книжки й журнали.

Олег Вальчик: ГЕЙ ЮНАКИ! Збірка 16-тактових вправ з палицями для учасників. Рисував Ярослав Сиракува. Сокільська Бібліотека. Ч. 17. Львів, 1939. Видавець Сокіл-Батько. Стор. 16. 16-ка.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

ВІВТОРОК, 9. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Хто відкрив північний бігун" гутірка для старших дітей, 11.15 Дзіді співає, пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, **14.00 Легкі пісеньки у вик. вок. квартету „Евген" під упр. Е. Козака, пояснення Р. Пашківського,** 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Страшні пригоди Тофі" оповідання для молоді, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Фін-госп. актуалії, 16.30 Мендельсонові та Шубертові пісні у вик. **жін. хору, 16.55 Сиріаці у господарсько-**

му життю: каучук, 17.05 Кларнетові твори в супр. форт., 17.25 Англійський приятель Польщі, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Паганіні, Ліст, Рубінштайн, з пл., 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт: орх., сопран, тенор, 20.00 Для села: Раціональне спашування пасовища, в українській мові виг. інж. О. Дучимінська, комунікати Рідн. Т-ва, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Трансм. зі Фльоренції: „Вільгельм Тель" оп. Росіні (І. і ІІ. дія); у перерві в год. 22.05 Книжка про театр, 23.15 Закінчення програми.

СЕРЕДА, 10. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 „Велика пригода малого трампа" оповідання для дітей, пісеньки, мельодії, 11.00 Для шкіл: „На Вавелі" авд. для старших дітей, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 З камер. музики, пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: Наш концерт, орх., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Про спеціяльні школи, 16.?? Віденські відгомони у вик. тріа, 17.00 Військ. відчит, 17.15 Концерт солістів: спів, скрипка, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Молодь при мікрофоні: Привітання травня, орх., 18.30 Відгомони могутности та слави, 18.40 Розр. концерт; у перерві в год. 19.10 „Вуйко купує авто" говорена повість, 20.00 Для села: Фасоля та її значіння, Кооперативна кмінна, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 „Марсилья" авд., 22.00 Льокальні спортові вістки, 22.05 Танкова музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЧЕТВЕР, 11. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна муз. з пл., Ранішні вістки, 11.00 „Шопенів концерт у Парижі" муз. поранок для молоди. шкіл, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клюпоти та радіо; Шукаю літнища, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.06 Господарські вістки, 16.20 Сільські кооперативи у боротьбі за кращу будуччину села, гутірка для сільської молоді, 16.40 Орх., 17.10 „Годинка у будень", 17.20 Звичайна воскова комірка, 17.30 Оперові арії у вик. Вег. Мосаковського, у супр. форт., 18.00 Трансм. зі Стокгольму, Концерт присвячений творчости Г. Альфвена, 18.30 Серед рибалок, літер.-муз. авд.: поезії, пісні, 17.00 Концерт, орх., спів, 20.00 Гутірка для села про маршала Пілсудського, 20.15 Популярний концерт, 20.35 Веч. денник, метерольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шуберт: Смичковий квартет д-моль 21.40 „Смерть Баторія" фрагм. із книжки Міхайла Калин., 22.00 Льокальні спорт. вістки, 22.05 Травом. з життя, 22.25 Фільм. огляд, 22.35 Фрагм. повісти, переклади, поезії, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт симф. орх., Штомпка, форт.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

ВІВТОРОК, 9. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, 20.15 Танц. музика, БУДАПЕШТ 18.05 Хор, 19.25 Циг. музика, 22.00 Легка музика, ВІДЕНЬ 18.00 Веселі пісні, 19.00 Пісні Корнеліюса та Вебера, 19.50 Українські вістки, 20.15 Весела словно-муз. авд., ГІЛЬВЕРЗУМ І - 22.30 „Трирамчастий капелюх" оп. Де Фалія, КЕНІГСБЕРГ 19.00 Весняна соната Бетовена на скр. і форт., МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Музика, пісні, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 18.30 Орх., 19.45 Розр. програма, 20.30 Давні пробоєники, ПРАГА 20.00 Слав'янські танки Двожака, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 18.30 Скрипка, 20.30 Камер. твори Дебюсі, РИМ 21.00 „Вільгельм Тель" оп. Росінія, СОФІЯ 19.30 Орх., 21.00 Смич. квартет, 20.55 Російські романси, 21.45 Легка і танк. музика.

СЕРЕДА, 10. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Танк. мельодії, пісеньки, орх., хор, 21.00 Симф. концерт, БЕРОМІНСТЕР 22.00 Два форт., БУДАПЕШТ 18.25 Спів, 20.40 Концерт солістів, 22.00 Джез, ВІДЕНЬ 19.00 Нар. музика, 19.50 Українські вістки, 20.15 „Його жінка секретарка" комедія Райхарда, 22.30 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Орх., 20.10 Брамсів фестиваль, 21.20 Солісти, форт., спів, 22.20 Квартет ес-дур Дітерсдорфа, КОПЕНГАГЕН 18.00 Гавайські дуети, ЛІЛЬ 20.15 Спів, 20.30 Сценічна музика, дир. Інгельбрехта, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.35 Розр. музика, 21.00 Оперетові мельодії, 22.20 Концерт іт. квартету, ПРАГА 18.00 Пісні, 18.30 Легка музика, 21.10 „До рідного краю" симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Скрипка, 20.30 Румунська музика, РИМ 17.15 Арфа, 19.35 Розр. музика, 22.30 Орх. концерт, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.45 „Тоска" оп. Пучінія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

ЧЕТВЕР, 11. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Концерт солістів, 19.15 Смичк. квартет, БУДАПЕШТ 19.25 Спів, 20.50 Орх., 22.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 18.15 Шфіцнерові пісні, 19.50 Українські вістки, 20.15 Дута орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната а-дур на віол. і форт. Бетовена, 19.15 Музика в сумерку, 20.15 Брамсів фестіваль, 22.20 Концерт камер. орхестри, КЕЛЬН 20.30 Штравсові твори, КЕНІГСБЕРГ 20.15 „Веселі куми з Віндсору" оп. Ніколая, ЛЯГТІ 19.10 Пісні ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.45 „Мадам сан Жен" оп. Карія, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 „Вільгельм Тель" оп. Росінія, ПАРІ ПТТ 19.45 Розр. програма, РАДІО ПАРІ 20.30 Опера, РИМ 18.25 Розр. авд., 21.00 Симф. концерт, 22.10 Розр. музика, СОФІЯ 17.30, 17.45 Легка і популярна музика.

Радіокутик.

УДЕРЖАВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ РАДІОФОНІЇ.

Англійський уряд розсмотрює проєкт удержавлення радіофонії, разом з радіотехнічним промислом та торговлею радіоприладдям. Ця вістка схвилювала всіх зацікавлених у даному промислі та детайлічній торговлі. У звязку цим пригадують переведене перед світовою війною удержавлення англійської телефонічної служби, в імя інтересів державної оборони.

ВИШКІЛ ПІЛЬОТІВ ПРИ ПОМОЧІ РАДІЯ.

У Міляно сконструовано шкільний літак, заосбланий у радіову інсталяцію, що дозволяє вести нову методу вишколу. Тому, що у вишколі шпраків учень мусить вже від початку сам стартувати та радити собі з літаком, гляділи намагалися знайти якийсь спосіб, щоб давати вказівки недосвідним пільотам у воздусі. У новий шприк вбудовали коротковиздальний приймач що важить 3 кг., який може відбирати команду та вказівки, що їх надають з землі. Пільот вживає слухалок. Антена завдовжки на 1,5 м. приміщена на крилі літака. Приймач наставлени на хвилю 5 м., так, що інші станції не можуть заколочувати відбору команди з землі у промірі коло 30 км.

МЕГАФОНИ НА ОБОРОННИХ БАЛЬОНАХ.

У Льондоні переведено проби з голосниками заінстальованими на оборонних бальонах. Ці голосники передають населенню вказівки, як поводитися в часі ворожого налету. Голосники чути у промірі 5 км.

СПІВПРАЦЯ ІТАЛІЙСЬКОГО ТА ВАТИКАСЬКОГО РАДІЯ.

Новий папа, як його попередник, цікавиться живо радієм. Тепер закінчено порозуміння для співпраці між тов. ЕІАР та ватиканською радіостацією. Силою цього порозуміння заінсталюють радіофонічний кабель між ватиканською та римською стацією та кабльову сполуку між ЕІАР та Інститутом Релігійної Музики. Завдяки тому продукції релігійної музики надавитме тепер італійське радіо частіше на середніх хвилях, якими Ватикан не розпоряджає. Всі видатки на інсталяцію та звязані з тим кошти бере на себе Ватикан.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 8 травня 1939

1 кг. масла дес. бльок	3.05
1 кг. масла дес. бочк.	3.10
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло й молоко вдержана; на яйця знижкова.

Подяка.

Після смерти Найдорожчої нам бл. п. **Ольги з Мриглодовичів Дорошевої** дякуємо:

Д-рові К. Кебалові за безкорисну опіку в часі 3-місячної недуги Покійної, оо. дек. Ганасові, Качоровському й Лисові за провід у похороні, оо. Кучабському й Цапові за проповіді і оо. Скульському, Куликові й Заяцеві за співучасть.

Крім цього дякам Олійникові й Сухові, співакам і парохіянам села Германова за останню прислугу Покійної.

Вкінці всім Приятелям і Знайомим, що прислали нам вислови співчуття.

980 **Родина.**

ОГОЛОШЕННЯ

КОМУНІКАТ.

40-ий Загальний Збір Товариства „Просвіта" у Львові відбудеться дня 8-го червня 1939 р. в салі Театру „Ріжнородностей" у Народнім Домі при вул. Рутовського ч. 21. Перед Збором в год. 8-ій рано поминальне Богослуження за Покійних Членів Товариства в Успенській Церкві.

1) Відкриття Збору і вибір Президії Збору;
2) Відчитання правильника Загального Збору;
3) Вибір верифікаційної комісії для принятття протоколу з останнього Збору;
4) Звідомлення з діяльности Т-ва „Просвіта" за час від 1-го січня 1936 р. по день 31-го грудня 1938 р.;
5) Звідомлення Ревізійної Комісії і внесок на уділення абсолюторії;
6) Дискусія;
7) Уділення абсолюторії;
8) Вибір голови Товариства (§ 10 б);
9) Вибір членів Гол. Виділу і їх заступників (§ 19 б і 30);
10) Вибір членів Рев. Комісії і їх заступників (§ 19 з і 34);
11) Іменування почесних членів (§ 7 і 19 в);
12) Означення висоти членської вкладки (§ 19 е);
13) Зміна статуту (§ 19 д);
14) Відклики до Загального Збору (§ 28 м);
15) Внески і запити.

963

XLI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КОПЕРАТИВНОГО БАНКУ „ДНІСТЕР"

Т-ва з обмеженою порукою у Львові

відбудуться в середу, 31. травня 1939 в год. 6-ій пополудні в дирекційній салі Товариства у Львові при вул. Руській ч. 20, І. пов. в такім порядком нарад:

1) Відчитання протоколу — XL. Звичайних Загальних Зборів з 30. травня 1938.
2) Звіт Дирекції і Надзірної Ради з діяльности і замкнення рахунків за XLIII. адміністраційний рік (1938).
3) Звіт Ревізійного Союзу Українських Кооператив з переведеної ревізії.
4) Звіт Надзірної Ради з внеском на уділення абсолюторії Управі Товариства за XLIII. адміністраційний рік (1938).
5) Внесення Надзірної Ради:
а) в справі розділу зиску за 1938 рік в квоті зол. 27.856.09;
б) у справі визначення найвищої квоти кредиту, яку може Товариство уділити одному членові;
в) у справі визначення найвищої суми зобовязань Товариства;
г) в справі буджету на рік 1939.
6) Інтерпеляції членів.

НАДЗІРНА РАДА:
Остап Луцький, предсідник.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyckyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10